

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

12 da december 2023

13 da december 2023

964/2023

Ovra electrica da la citad da Turitg (ewz)

Ovra electrica Casti Vest

Approvaziun da la concessiun e dal project

I. Situaziun da partenza

1. L'Ovra electrica da la citad da Turitg (ewz) utilischa las forzas idraulicas da la Gelgia e da l'Alvra per producir electricitad, quai en plirs implants e stgalims d'ovra electrica sco er sin basa da differentas concessiuns dal dretg da las auas. Tar questa gruppa da las «Ovras electricas dal Grischun Central» tutga er l'ovra electrica Casti Vest che cumpiglia la serra d'accumulaziun Burvagn e las tschiffadas d'aua lateralas Balandegn e Mulegn e ch'è en funcziun dapi ils 10 da fanadur 1949. L'aua tschiffada vegn manada tras in conduct da pressiuin en la centrala da l'ovra electrica a Casti e vegn elavurada da duas turbinas cun ina prestaziun installada da totalmain 24 megawatts (MW). Suenter 80 onns è la concessiun dal dretg da las auas per utilisar la forza idraulica da la Gelgia (Burvagn–Casti) en l'ovra electrica Casti Vest ida a fin ils 22 da fanadur 2022.
2. Cun il conclus dals 20 da december 2016 (prot. nr. 1109/2016) ha la Regenza ordinà la sanaziun da las auas restantas per l'ovra electrica Casti Vest resp. per tut la gruppa da las «Ovras electricas dal Grischun Central». Gia avant aveva la Regenza constatà cun il conclus dal 1. da settember 2015 (prot. nr. 769/2015) in basegn da sanaziun tar la serra da la tschiffada d'aua Burvagn concernent l'ascensiun e la protecziun dals peschs (l'obligaziun da sanar l'ascensiun dals peschs è puspè vegnida abolida cun il conclus dals 22 da zercladur 2021, prot. nr. 568/2021). Per las mesiras da sanaziun che ston vegnir realisadas concernent la protecziun dals peschs tar l'entrada da l'aua

turbinada da la tschiffada d'aua Burvagn ha la Regenza approvà il project cun il conclus dals 31 da schaner 2023 (prot. nr. 68/2023).

3. Areguard la fin da la concessiun da l'ovra electrica Casti Vest aveva la ewz instradà ad ura las tractativas cun las vischnancas concessiunaras Surses ed Alvra sco er cun il chantun. Las vischnancas concessiunaras ed il chantun han empermess da desister da l'execuziun dal dretg da return dals implants ed i èn vegnidas negoziadas ina indemnizaziun per la renunzia al return dals implants (IRR) sco er ina cunvegna correspondentia davart la renunzia al return dals implants (CRR) (cf. en quest connex il conclus da la Regenza dals 3 da settember 2019, prot. nr. 649/2019). Las vischnancas concessiunaras han fixà silsuerter cun la ewz ina nova «Concessiun dal dretg da las auas per utilizar la forza idraulica da la Gelgia e da l'Alvra en l'ovra electrica Casti Vest». La nova concessiun dura fin l'onn 2050, uschia ch'il mument dal return dals implants vegn armonisà cun tal dal stgalim da l'ovra electrica Casti Ost. Pervia da las stretgas relaziuns temporaras han las vischnancas concessiunaras ultra da quai fixà ina cunvegna cun la ewz concernent la regulaziun transitorica da l'utilisaziun da la forza idraulica en l'ovra electrica Casti Vest.
4. En las votaziuns communalas dals 5 da november 2021 (vischnanca d'Alvra) e dals 28 da november 2021 (vischnanca da Surses) han las votantas ed ils votants approvà la nova concessiun dal dretg da las auas, la cunvegna concernent la regulaziun transitorica, la renunzia al return dals implants sco er la cunvegna davart la renunzia al return dals implants.
5. Ils 22 da december 2021 ha la ewz inoltrà a la Regenza la dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project concernent il «Nov concessiunament da l'ovra electrica Casti Vest» sco er la regulaziun transitorica per l'approvaziun. Questa dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project, incl. soluziun transitorica, è er vegnida suttascritta da las duas vischnancas concessiunaras. Il medem mument èn la CRR e la IRR vegnidas suttamessas a la Regenza per l'approvaziun e per la suttascripziun.
6. En ses conclus dals 5 d'avrigl 2022 (prot. nr. 286/2022) ha la Regenza approvà la CRR ed uschia la IRR, ch'era vegnida fixada da las vischnancas d'Alvra

e da Surses ensemen cun la ewz. Cun il conclus dals 17 da matg 2022 (prot. nr. 459/2022) ha la Regenza ultra da quai approvà la «Regulaziun transitorica per la dotaziun da l'aua restanta» per pudair cuntinuar cun il manaschi fin ils 31 da december 2024 sin basa da l'art. 47 da la Lescha davart il dretg da las auas dal chantun Grischun (LDAG). L'object dal conclus qua avant maun è l'approvaziun da la concessiun e dal project concernent la renovaziun da la concessiun e la cuntinuaziun dal manaschi da l'ovra electrica Casti Vest.

II. Dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project dals 22 da december 2021

1. En sia dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project dals 22 da december 2021 fa la ewz las suandantas pretensiuns:

«A. Las concessiuns dals 28 da november 2021 resp. dals 5 da november 2021 da las vischnancas da Surses e d'Alvra a l'Ovra electrica da la citad da Turitg (ewz) concernent l'utilisaziun da las forzas idraulicas da la Gelgia davent da la tschiffada d'aua Burvagn sco er da l'Ava da Balandegn e da l'Ava da Mulegn fin a la centrala da l'ovra electrica a Casti (Concessiun per l'ovra electrica Casti Vest) stoppian vegnir approvadas.

B. Il project da las petentas concernent la restructuraziun da las trais tschiffadas d'aua da l'ovra electrica Casti Vest stoppia vegnir approvà e las concessiuns necessarias per quai stoppian vegnir dadas, uschenavant ch'il stadi dal project permetta quai.

C. La permissiun da derschentar il batschigl d'accumulaziun Burvagn stoppia vegnir renovada ed approvada.

D. La cuntinuaziun dal manaschi da l'ovra electrica Casti Vest stoppia vegnir approvada preventivamain en il senn da l'art. 47 LDAG en la medema dimensiun sco en la concessiun dals 24/25 da favrer 1942, cun excepziun d'ina dotaziun transitorica dad 800 l/s davent da Burvagn sco er da las prestaziuns

economicas tenor la regulaziun transitorica separada cun las vischnancas concessiunaras, quai fin ch'ils implants electricis renovads vegnian mess en funcziun en moda ordinaria, maximalmain fin a la vigur legala da l'approvaziun da la concessiun da las vischnancas da Surses e d'Alvra dals 28 da november 2021 resp. dals 5 da november 2021.

E. La dumonda concernent mesiras provisoricas tenor l'art. 47 LDAG stoppia vegnir approvada immediatamain da la Regenza en ina decisiun separada.»

2. Sco parts integralas resp. aggiuntas da sia dumonda ha la ewz inoltrà en spezial in dossier tecnic detaglià, il dossier cun il rapport davart la cumpatibilità ecologica (RCE; incl. il rapport davart l'aua restanta) sco er il dossier da runcada.
3. Il project da concessiun e da construcziun prevesa da cuntinuar cun il manaschi da l'ovra electrica Casti Vest actuala, e quai da princip cun la medema concepziun dals implants. Mesiras architectonicas èn necessarias per garantir las consegnas d'aua restanta tar la serra d'accumulaziun e tar las tschiffadas lateralas. Tar la serra d'accumulaziun Burvagn èsi ultra da quai previs da construir in'ovra electrica d'aua da dotaziun complementara, che permetta d'utilisar en moda idroelectricas las consegnas d'aua restanta en la Gelgia. Las mesiras architectonicas per la protecziun dals peschs duain vegnir realisadas il medem mument sco las midadas da construcziun per la cuntinuaziun dal manaschi (dumonda d'approvaziun dal project separada, approvada cun il conclus da la Regenza dals 31 da schaner 2023 [prot. nr. 68/2023]).
4. La garanzia da la cuntinuaziun dal manaschi è segirada – sco proponì – tras l'ordinaziun da mesiras provisoricas (cf. cifra I.6 qua surwart). Uschia èn ademplidas las pretensiuns D ed E da la dumonda d'approvaziun dals 21 da december 2021.

III. Exposiziun publica e consultaziuns

1. Exposiziun publica e publicaziun

1.1 La dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project sco er ils documents appartegnents èn vegnids exponids publicamain dals 10 da favrer 2022 fin ils 14 da mars 2022 en las vischnancas da Surses e d'Alvra sco er tar il chantun (Uffizi d'energia e da traffic [UEnTr]). L'exposiziun è vegnida publicada en il Fegl uffizial chantunal ed en las duas vischnancas en la moda usitada al lieu.

1.2 Durant l'exposiziun n'èn vegnidas inoltradas naginas protestas.

2. Posiziuns

2.1 En il rom da la procedura da consultaziun han ils suandants uffizis chantunals inoltrà lur posiziuns:

- **Uffizi da vischnancas (UV)**, 8 da favrer 2022;
- **Uffizi per il svilup dal territori (UST)**, 15 da favrer 2022;
- **Uffizi per industria, mastergn e lavur (UCIML)**, Inspecturat da lavur, 15 da favrer 2022;
- **Uffizi da gaud e privels da la natira (UGP)**, 2 da mars 2022;
- **Assicuranza d'edifizis dal Grischun (GVG)**, 22 d'avrigl 2022;
- **Uffizi da construcziun bassa (UCB)**, 5 da matg 2022;
- **Uffizi da chatscha e pestga (UCP)**, 26 d'avrigl 2022;
- **Uffizi per la natira e l'ambient (UNA)**, 23 da zercladur 2022 e 10 da november 2022;
- **Uffizi d'energia e da traffic (UEnTr)**, 14 da december 2022.

2.2 Ultra da quai han ils suandants uffizis federals inoltrà lur posiziuns:

- **Uffizi federal d'energia (UFE)**, 3 da matg 2022;
- **Uffizi federal d'energia (UFE), secziun Segirezza da las serras da vallada**, 26 d'avust 2022 e 14 da fanadur 2023;
- **Uffizi federal d'ambient (UFAM)**, 13 d'october 2022.

2.3 La **Swissgrid SA** ha prendì posiziun cun l'inoltraziun dals 14 da favrer 2022.

2.4 La dumonda d'approvaziun è vegnida suttascritta er da las **vischnancas da Surses e d'Alvra**. D'ina ulteriura posiziun han las duas vischnancas desistì.

3. **Documents supplementars e posiziun tar consultaziuns**

Cun la data dals 22 da mars 2022 ha la petenta inoltrà la notizia d'acta concernent la «Dotaziun transitorica e per cas d'urgenza Burvagn». Sin ordinaziun da l'autorità directiva ha la ewz ultra da quai prendì posiziun cun l'inoltraziun dals 2 da favrer 2023 davart las consultaziuns dal UFE, dal UFAM e dal UNA. Ils 25 da matg 2023 ha la ewz plinavant inoltrà posteriuramain decleraziuns supplementaras concernent la sbassada dal lai planisada e concernent il program da construcziun (tschiffada d'aua Burvagn, ovra electrica d'aua da dotaziun e protecziun dals peschs).

IV. **Consideraziuns**

1. **Cumpetenzas, procedura, object da la procedura**

1.1 **Surdada da la concessiun**

La nova concessiun dal dretg da las auas per l'ovra electrica Casti Vest è vegnida dada da las radunanzas communalas da Surses e d'Alvra ils 28 da november 2021 resp. ils 5 da november 2021 ed uschia dals organs cumpetents da las communitads ch'èn autorisadas da disponer (art. 83 al. 2 da la Constituziun dal chantun Grischun [CC; DG 110.100]; art. 2 al. 1 ed art. 38 al. 1 da la Lescha federala davart l'utilisaziun da las forzas d'aua [Lescha davart il dretg da las auas, LDA; CS 721.80] en cumbinaziun cun l'art. 7 LDAG).

1.2 **Procedura d'approvaziun d'in stgalim, coordinaziun da las proceduras**

Las concessiuns dal dretg da las auas dadas da las vischnancas ston vegnir approvadas da la Regenza per esser valaivlas (art. 4 al. 1 LDA; art. 11 LDAG). Las concessiuns vegnan approvadas suenter l'examinaziun da las premissas legalas sco er suenter la consideraziun da tut ils interess publics pertutgads (art. 4 al. 2 ed art. 39 LDA; art. 55 al. 1 LDAG). En quest connex conceda la

Regenza tut las permissiuns ch'èn necessarias per realisar il project (art. 55 al. 4 LDAG; princip da la concentraziun resp. da la coordinaziun da las proceduras; cf. latiers la missiva da la Regenza tar la LDAG dals 13 da zercladur 1994, carnet nr. 4/1994–95, p. 193 ss., p. 262).

Il grad da concretisaziun e da precisaziun dal project da concessiun e da construcziun inoltrà per la cuntinuaziun dal manaschi da l'ovra electrica Casti Vest cun midar la construcziun da las trais tschiffadas d'aua (incl. implant da dotaziun tar la serra Burvagn) permetta da decider davart tut las permissiuns en il rom d'ina procedura da concessiun e d'approvaziun dal project d'in stgalim tenor l'art. 58 al. 2 LDAG. L'object da la procedura furman pia – ultra da l'examinaziun dals aspects dal dretg da las auas – da princip tut las permissiuns ch'èn necessarias per approvar il dretg d'utilisaziun sco er il project da construcziun. Tschertas adattaziuns dal project che pon vegnir realisadas senza difficultads particularas pon vegnir ordinadas sin basa da disposiziuns accessoricas correspondentas (cundiziuns, pretensiuns e limitaziuns da temp) tar la decisiun qua avant maun. En concordanza cun la giurisdicziun concernent la coordinaziun da las proceduras pon aspects subordinads ultra da quai vegnir renviads a proceduras posteriuras. L'approvaziun dals plans tenor la Lescha federala davart ils implants electrici da current lev e da current ferm (Lescha davart ils implants electrici, LIE; CS 734.0) n'è betg object da la procedura qua avant maun. L'approvaziun correspondententa sto vegnir dumandada directamain tar l'Inspecturat federal d'installaziuns a current ferm (ESTI).

1.3 Examinaziun ecologica

Tar ovras electricas d'accumulaziun e d'aua currenta cun ina prestaziun installada da passa 3 MW sto vegnir fatga in'examinaziun ecologica (EE) tenor l'art 10a da la Lescha federala davart la protecziun da l'ambient (LPAmb; CS 814.01) (art. 10a al. 3 LPAmb en cumbinaziun cun la cifra 21.3. da l'aggiunta da l'ordinaziun federala respectiva [OEE; CS 814.011]). La procedura decisiva per la EE è la procedura d'approvaziun tenor il dretg da las auas (art. 5 al. 2 e 3 OEE; art. 3 al. 2 da l'Ordinaziun chantunala davart l'examinaziun ecologica [OCEE; DG 820.150]) en cumbinaziun cun nr. 21.3 da l'aggiunta da la OCEE.

La Regenza è l'autorità competente en il senn da l'art. 5 al. 1 OEE resp. da l'art. 3 al. 1 e da l'art. 5 OCEE.

La petenta sto suttametter a l'autorità competente in rapport davart la compatibilità ecologica (RCE) che furma la basa da la EE (art. 10b al. 1 LPAmb; art. 7 OEE). Il RCE sto cuntegnair tut las infurmaziuns ch'èn necessarias tenor l'art. 10b LPAmb e l'art. 9 OEE e che vegnan duvradas per giuditgar il project (UFAM, UVP-Handbuch 2009, modul 5, cifra 3.1). La petenta ha ademplì questa obligaziun ed ha inoltrà il RCE (examinaziun principala) cun la dumonda dals 22 da december 2021.

Il RCE ed il project ston vegnir examinads dal UNA sco post chantunal specialisà (per la protecziun da l'ambient) (art. 2 al. 1 OCEE) tenor las directivas dals art. 12 ss OEE, quai resguardond las posiziuns dals ulteriurs posts specialisads ed uffizis chantunals pertutgads. Tar il project qua avant maun sto ultra da quai il UFAM prender posiziun en moda summarica davart il RCE, quai tenor l'art. 12 al. 3 en cumbinaziun cun l'aggiunta nr. 21.3 da la OEE. Quests giudicaments necessaris èn vegnids fatgs da las autoritàs specialisadas en il rom da la consultaziun (cf. cifra III.2 qua survant). Lur cuntegn vegn tractà pli detagliadamain qua sutvant.

1.4 Exposiziun publica e publicaziun conform a l'urden

Tras l'exposiziun da la dumonda d'approvaziun e dals documents decisivs (incl. RCE) sco er tras la publicaziun correspondentia (cf. cifra III.1 qua survant) èn questas obligaziuns d'exposiziun e da publicaziun tenor l'art. 53 al. 1 ed al. 2 en cumbinaziun cun l'art. 57 al. 1 LDAG vegnidas ademplidas conform a l'urden.

2. Giudicament e cundiziuns tenor il dretg da las auas

2.1 Impurtanza da l'utilisaziun da la forza idraulica per la politica d'energia

Il project che vegn giuditgà cun quest conclus serva a la produenziun d'electricità cun forza idraulica. Tala è in element central da la politica d'energia da la Confederaziun e dal chantun (cf. art. 2 al. 2 da la Lescha d'energia [LEn; CS 730] e missiva dal Cussegl federal dals 4 da settember 2013 tar l'emprim

pachet da mesiras da la Strategia d'energia 2050, Fegl uffizial federal 2013, 7561 ss.; cf. en quest connex la missiva da la Regenza dals 5 da zercladur 2012 davart il «Rapport d'electricitad», carnet nr. 6/2012-2013, p. 289 ss., e la missiva da la Regenza dals 12 d'october 2021 davart la Strategia concernent la forza idraulica dal chantun Grischun 2022–2050, carnet nr. 9/ 2021–2022, p. 685 ss.). En connex cun l'extensiuin prendida en mira survegnan il manteniment e la cuntinuaziun dal manaschi d'ovras idraulicas existentas, sco l'ovra electrica Casti Vest, ina impurtanza speziala.

2.2 Utilisaziun cunvegnenta e raziunala da la forza idraulica

In project po vegnir approvà mo, sch'i sa tracta d'ina utilisaziun cunvegnenta e raziunala da la forza idraulica en il senn da l'art. 4 al. 2 LDA resp. da l'art. 29 al. 2 lit. a e da l'art. 29 LDAG en cumbinaziun cun l'art. 13 da l'Ordinaziun tar la Lescha davart il dretg da las auas dal chantun Grischun (ODAG; DG 810.110).

En sia posiziun dals 3 da matg 2022 è il UFE s'exprimì davart quest aspect sin basa da l'art. 5 al. 3 LDA. El è sa fatschentà cun la situaziun da l'ovra electrica Casti Vest sin il trajet d'aua restanta da l'ovra electrica Casti Ost ed ha giuditgà en moda critica la reducziun considerabla da la quantidad da produenziun suenter la renovaziun da la concessiun. Sco resultat è il UFE da l'avis che l'ovra saja tuttina concepida en moda cunvegnenta. El approvescha il project ord vista da l'art. 5 LDA. Il UEnTr resguarda il project da cuntinuar cun il manaschi da l'ovra electrica Casti Vest, sco accordà e cunvegnent ord vista d'ina consideraziun cumplessiva. Ultra da quai beneventa el il plan d'utilisar en moda idroelectricas las quantitats d'aua restanta en l'ovra electrica d'aua da dotaziun Burvagn.

Per resumar poi pia vegnir menziunà, ch'il project garantescha in'utilisaziun cunvegnenta e raziunala da la forza idraulica e ch'el po vegnir approvà sut quest aspect.

2.3 Cuntegn da la concessiun

En il rom da l'approvaziun da la concessiun tenor l'art. 11 LDAG sto la Regenza examinar, sche las cundiziuns da la concessiun correspundan a las disposiziuns legalas. Ina concessiun dal dretg da las auas ha – ultra dals elements dispositivs – er elements contractuels (cf. latiers VINZENS AUGUSTIN, Das Ende der Wasserrechtskonzessionen, diss. Friburg 1983, p. 10 ss.). Areguard ils elements contractuels sa retegna la Regenza en il rom da l'approvaziun da la concessiun tenor l'art. 11 LDAG ed ella intervegn mo là, nua che quai è materialmain necessari. Quai pertutga spezialmain er l'approvaziun da la durada da la concessiun (cf. latiers DTF 130 II 18, consideraziun 3.2). Pervia da la limitaziun fin l'onn 2050 sa tracti d'ina curta durada, cumpareglia cun la durada da la concessiun da 40 onns tenor l'art. 24 al. 2 LDAG per renovaziuns da concessiuns cun duvrar vinavant ils implants existents. Il motiv per questa fixaziun è la stenta d'armonisar la durada da la concessiun cun quella da l'ovra electrica Casti Ost. Quai vegn beneventà tant dal UFE sco er dal UEnTr. Uschia pon las vischnancas far in nov giudicament cumplessiv da la situaziun areguard l'utilisaziun da la forza idraulica e lura reexaminar tut las opziuns per il temp suentar l'onn 2050. La Regenza po pia approvar la durada da la concessiun fixada.

Il UEnTr constatescha en sia posiziun, ch'il cuntegn da la concessiun ch'è d'approvar, ademplescha er en ils ulteriurs puncts las premissas legalas che ston vegnir ademplidas. Quest giudicament è correct ord vista da la Regenza. Pervia da quai na ston vegnir fatgas naginas adattaziuns ord vista dal dretg da las auas. L'utilisaziun planisada da la forza idraulica (sco er il project da construcziun) sto vegnir examinà en quai che suonda areguard la confurmitad cun las disposiziuns dal dretg d'ambient e cun ulteriuras disposiziuns relevantas, ed i ston vegnir fixadas las cundiziuns e las pretensiuns ch'èn decisivas per la concessiun (cf. er art. 54 lit. d LDA).

2.4 Renunzia dal chantun ad ina participaziun a l'ovra electrica

Tenor l'art. 22 LDAG ha il chantun la pussaivladad da sa participar a l'ovra idraulica respectiva, cura ch'el approvescha la concessiun. En il rom da la curvegna fixada davart la renovaziun da la concessiun per l'ovra electrica

Casti Vest ha il chantun renunzià implicitamain ad ina participaziun, quai sin fundament da las relaziuns concretas en il cas singul. La decisiun tegna cunzunt quint da la circumstanza, che l'ovra electrica Casti Vest fa part dal manaschi da la grupp da las «Ovras electricas dal Grischun Central» e che sias basas contractualas da la concessiun duain vegnir armonisadas. Il chantun ha prendì las decisiuns correspondentas sin basa dal «Rapport d'electricidad» (missiva da la Regenza dals 5 da zercladur 2012, carnet nr. 6/2012-2013, p. 289 ss., PCG 1/2012–2013). En il senn d'in giudicament dal cas singul stattan ellas però er en concordanza cun las directivas davart la Strategia concernent la forza idraulica 2050, ch'èn vegnidas deliberadas en il fratemp (missiva da la Regenza dals 12 d'october 2021 davart la Strategia concernent la forza idraulica dal chantun Grischun 2022-2050, carnet nr. 9/2021–2022).

2.5 Obligaziun da pagar in tschains d'aua

L'ovra electrica Casti Vest è obligada da pagar in tschains d'aua ed ina taglia sin ovras idraulicas. En sia posiziun dals 14 da december 2022 constatescha il UEnTr explicitamain, che er la quantidad d'aua che vegn elavurada supplementarmain en l'ovra electrica d'aua da dotaziun resp. che las quantitads producidas che vegnan realisadas uschia, vegnian resguardadas per fixar il tschains d'aua e la taglia sin ovras idraulicas. Las basas e las calculaziuns correspondentas per eruir la taglia sin ovras idraulicas vegnan elavuradas definitivamain a maun da las valurs da l'implant collaudadas, e fixadas silsunter sin fundament da talas.

2.6 Annunzia dal cumenzament e da la finiziun da las lavurs da construcziun, collaudaziun, inventari da las parts d'implants che returnan a la concedanta

Il cumenzament e la finiziun da las lavurs ston vegnir communitgads al UEnTr per mauns dal Departament d'infrastructura, energia e mobilitad (DIEM) tenor l'art. 14 ODAG. Tenor l'art. 26 LDAG ston implants idraulics novs plinavant vegnir collaudads entaifer in onn suenter ch'els èn vegnids mess en funcziun. Per quest intent ston ils plans da l'ovra exequida vegnir inoltrads al UEnTr per mauns dal DIEM. Ultra da quai sto la concessiunaria far in inventari da las parts dals implants che returnan a la concedanta ed actualisar quest inventari

en cas da midadas effectivas u giuridicas vi da las parts dals implants che returnan a la concedanta (art. 25 al. 1 en cumbinaziun cun l'art. 42 LDAG).

3. Approvaziun dals plans tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun

L'implant d'accumulaziun Burvagn è suttamess a las prescripziuns da la Lescha federala davart ils implants d'accumulaziun (LIA; CS 721.101) sco er a la surveglianza directa dal UFE sco autoritad da surveglianza da la Confederaziun (art. 2 al. 1 ed art. 3 al. 2 LIA; art. 22 al. 2 LIA en cumbinaziun cun l'art. 29 al. 1 da l'Ordinaziun federala davart ils implants d'accumulaziun [OIA; CS 721.101.1]). La modificaziun d'in implant d'accumulaziun dovra in'approvaziun dals plans tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun (art. 6 al. 1 LIA). En il cas qua avant maun po quella vegnir concedida en la procedura d'approvaziun concentrada tenor il dretg da las auas. En quest connex giuditgescha il UFE, sco autoritad da surveglianza cumpetenta, ils aspects materials. Plinavant ston il resultat da l'examinaziun da la segirezza tecnica sco er las cundiziuns pretendidas vegnir integrads en la decisiun d'approvaziun (art. 6 al. 2, al. 3, al. 5 ed al. 6 LIA). L'approvaziun dals plans tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun sto vegnir concedida tenor l'art. 6 al. 3 LIA, sche las pretensiuns envers la segirezza tecnica vegnan ademplidas. L'art. 5 al. 1 LIA fixescha il princip respectiv, tenor il qual implants d'accumulaziun ston vegnir dimensiunads, construids e manads tenor il stadi da la scienza e da la tecnica uschia, che lur stabilitad è garantida en tut ils cas da manaschi e da chargia previsibels.

Il UFE, secziun Surveglianza da las serras da vallada, constatescha en sia examinaziun tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun dals 26 d'avust 2022 l'emprim, ch'ils documents inoltrads cuntengnan tut las indicaziuns necessarias. Sia examinaziun haja mussà, che la segirezza da l'implant d'accumulaziun e la funcziun dals organs da laschar giu aua da l'implant d'accumulaziun, na vegnian betg ad esser restrenschids, suenter che l'ovra electrica d'aua da dotaziun è realisada. L'autoritad da surveglianza ha formulà differentas pretensiuns. Quellas servan a garantir la segirezza da l'implant d'accumulaziun durant e suenter il temp da construcziun (en cas d'ina accumulaziun

e d'ina cuntinuaziun da l'ovra electrica durant la fasa da construcziun da las parts en l'aua) e l'infurmaziun da l'autorità da surveglianza davart l'andament da las lavurs. Questas cundiziuns ston vegnir integradas en il conclus. Sco resultat constatescha il UFE, secziun Surveglianza da las serras da vallada, che l'implant d'accumulaziun Burvagn vegn ad esser concepì uschia, che las pretensiuns da la segirezza tecnica tenor la LIA e la OIA èn ademplidas suenter la finiziun da las lavurs da construcziun, sche questas pretensiuns vegnan observadas.

Cun l'inoltraziun dals 25 da matg 2023 ha la petenta precisà l'execuziun da las lavurs. Per utilizar sinergias na duain betg mo vegnir exequidas las mesiras architectonicas en connex cun la construcziun da l'ovra electrica d'aua da dotaziun tar la serra d'accumulaziun Burvagn, che duain vegnir approvadas cun quest conclus. Il medem mument duain er vegnir realisadas la sanaziun da la protecziun dals peschs (remplazzament dal rastè d'entrada cun indriz per nettegiar il rastè, approvaziun dal project dals 31 da schaner 2023 [prot. nr. 68/2023]), la sanaziun da la galaria da l'aua che vegn turbinada e las lavurs da mantegniment en la centrala. En il senn d'ina midada dal project (optimaziun da l'andament da la construcziun) saja perquai previs da nov da svidar cumplettaimain il lai da fermada Burvagn durant las lavurs vi da las parts en l'aua (30 da settember 2024 fin 28 da mars 2025), e betg – sco planisà en la dumonda d'approvaziun dal project dals 21 da december 2021 – da reternair l'aua per cuntinuar cun il manaschi da l'ovra electrica en ina moda reducida.

Il UFE, secziun Surveglianza da las serras da vallada, constatescha en sia examinaziun tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun dals 14 da fanadur 2023, che la midada dal project per la fasa da construcziun, che cumiglia in sviament da l'aua tras ils sculs da basa, haja per consequenza ch'il nivel da l'aua dal lai saja pli bass. Perquai che l'aua vegnia sviada e manada tras, vegnia il nivel da l'aua sut la serra ad esser memia aut, per ch'ils dus lieus da mesiraziun da l'aua da sfundrada funcziunian anc. Pia stoppian las cundiziuns da la controlla da segirezza dals 26 d'avust 2022 (cf. cifra V.3.3.a qua sutvart) vegnir cumpletadas correspudentamain. Quai sto vegnir resguardà en il conclus qua avant maun.

4. Permissiuns e cundiziuns tenor il dretg da l'ambient

4.1 Cumplettadad e correctadad dal RCE

La basa per giuditgar la cumpatibilitad ecologica furma il RCE resp. il dossier RCE inoltrà da la petenta. En ses rapport dals 23 da zercladur 2022 giuditgescha il UNA en moda positiva la correctadad e la cumplettadad dals documents. L'implant planisà correspundia – sut tschertas cundiziuns – a las prescripziuns legalas federalas e chantunalas per la protecziun da l'ambient en il senn da l'art. 13 al. 3 OEE.

4.2 Garanzia da quantitads d'aua restanta adequatas (permissiun da retrair aua)

4.2.1 Tgi che vul retrair aua or d'ina aua currenta cun deflussiun permanenta en ina moda che surpassa il diever general, dovra ina permissiun tenor l'art. 29 lit. a da la Lescha federala davart la protecziun da las auas (Lescha davart la protecziun da las auas, LPAuas; CS 814.20). Quella po vegnir concedida, sch'i vegnan garantidas – sin basa dals art. 31–35 LPAuas – quantitads d'aua restanta adequatas (art. 30 lit. a LPAuas; DTF 120 Ib 233, consideraziun 5a, cun ulteriuras infurmaziuns). En quest connex èsi da proceder en plirs pass: La quantidad minimala d'aua restanta tenor l'art. 31 LPAuas dependa l'emprim da la quantidad da deflussiun Q_{347} (al. 1; cf. cifra IV.4.2.2 qua sutvart) e sto vegnir augmentada, sche tschertas pretensiuns n'èn betg ademplidas e na pon betg vegnir ademplidas tras autras mesiras adattadas (al. 2; cf. cifra IV.4.2.3 qua sutvart). Questa quantidad d'aua restanta po vegnir reducida applitgond l'art. 32 LPAuas, sch'igl è avant maun in dals cas numnads. En il cas qua avant maun sto quai vegnir examinà mo per las duas auas lateralas (cf. cifra IV.4.2.4 qua sutvart). L'art. 33 LPAuas prevesa la finala che l'autorità augmenta la quantidad minimala d'aua restanta en quella dimensiun, che resulta tras la consideraziun dals interess per e cunter ina retratga d'aua (cf. cifra IV.4.2.5 qua sutvart).

Er tenor l'art. 8 da la Lescha federala davart la pestga (LFP; CS 923.0) èn retratgas d'aua intervenziuns tecnicas en las auas che dovran ina permissiun. Sch'ina retratga d'aua po vegnir approvada tenor ils art. 29 ss. LPAuas, na basegna ella dentant nagina permissiun formala tenor il dretg da pestga (art. 8 al. 4 LFP); anzi, quella è er cuntegnida en la permissiun pli vasta tenor ils art.

29 ss. LPAuas (Tribunal federal, 30 da matg 2013, 1C_371/2012, consideraziun 4.2.; DTF 125 II 18, consideraziun 4a.bb). Applitgond ils art. 29 ss. LPAuas sto dentant vegnir consultà l'art. 9 LFP (DTF 142 II 517, consideraziun 3.4).

4.2.2 Tenor il giudicament concordant da las autoritads spezialisadas èn tant la fixaziun da la valor da deflussiun Q_{347} sco er – sin basa da tala – la deducziun da las quantitats minimalas d'aua restanta tenor l'art. 31 al. 1 LPAuas [*Burvagn (Gelgia)*: 775 l/s; *Balandegn*: 80 l/s; *Ava da Mulegn*: 50 l/s] vegnidas eruidas correctamain en ils documents da dumonda.

4.2.3 Il rapport davart l'aua restanta mussa, che e pertge ch'in augment da la quantitat minimala d'aua restanta en l'*Ava da Balandegn* ed en l'*Ava da Mulegn* tenor l'art. 31 al. 2 LPAuas n'è betg necessari. Quest giudicament vegn sustegnì da las autoritads spezialisadas e na dovra nagina ulteriura explicaziun.

Areguard la tschiffada d'aua *Burvagn (Gelgia)* giuditgeschan la petenta e las autoritads spezialisadas er en moda concordanta che la qualitat da l'aua u las resursas d'aua sutterrana na vegnian betg influenzadas sin il traject d'aua restanta. Pervia da quai na saja quai betg necessari d'augmentar qua la quantitat d'aua restanta tenor l'art. 31 al. 2 lit. a e b LPAuas. Il criteri da la lit. e n'è betg applitgabel en il cas qua avant maun (traject d'aua restanta > 800 m s.m.). Il reschim d'aua restanta, che la petenta ha proponì en il rapport davart l'aua restanta e declerà a las represchentanzas da las organisaziuns da l'ambient e da las autoritads chantunales («Maisa radunda»), cuntogna dentant in augment da la quantitat minimala d'aua restanta sin basa da l'art. 31 al. 2 lit. c e d LPAuas. La quantitat minimala d'aua restanta da 775 l/s duai vegnir augmentada dals 16 d'avrigl fin ils 15 da november cun ina dotaziun che dependa da l'afflussiun totala da la Gelgia. Quai duai vegnir cuntanschì cun ina dotaziun da basa da 500 l/s e d'ina cumpart da 30 pertschient da l'afflussiun a la tschiffada d'aua *Burvagn*, limità a maximalmain 3 m³/s. Ultra da quai duain las deflussiuns d'aua gronda vegnir transferidas regularmain. Uschia po la tschiffada d'aua vegnir derschentada il medem mument.

Il rapport davart l'aua restanta dals 18 da fanadur 2019 resp. dals 31 da matg 2021 (p. 102 ss.) designescha l'augment preschentà sco absolutamain necessari, quai sin basa da l'art. 31 al. 2 lit. c LPAuas (biotops rars e biocenosas raras) sco er limità tras la lit. d (libra migraziun dals peschs). Latiers vegni explitgà, ch'i sajan avant maun biotops rars e biocenosas raras en il trajet d'aua restanta da la Gelgia e ch'i sa tractia en il perimeter dal project d'ina aua da peschs cun lieus da frega pussaivels da litgivas d'aua. En cas d'ina dotaziun minimala tenor l'art. 31 al. 1 LPAuas stoppia anc adina vegnir fatg quint cun gronds disturbis resp. cun ina clera reducziun dals habitats da pesch cumpareglià cun il stadi da referenza. Il medem valia er per ils organissem dal bentos. Là stuess ins quintar cun ina perdita relevanta da la surfatscha d'abitadi e da la quantitad totala da biomassa. Areguard l'art. 31 al. 2 lit. d LPAuas vegni menziunà, che la migraziun dals peschs saja – cun la quantitad minimala d'aua restanta da 775 l/s tenor l'art. 31 al. 1 LPAuas – per part dubitativa ordaifer ils temps da las deflussiuns invernalas en differents trajects d'aua ch'èn oz (resp. en la situaziun natirala) transibels. Grazia a la dotaziun dinamica da la tschiffada d'aua tut tenor l'afflussiun vegnia garantì, ch'in reschim da deflussiun variabel durant il decurs da l'onn restia er en il stadi da project. Las simulaziuns d'aua bassa hajan mussà che la dotaziun proponida garanteschia la pretensiun da la libra migraziun dals peschs.

En sia posiziun dals 3 da zercladur 2022 conferma il UFE l'adequatezza dal project tenor l'art. 5 LDA (cf. cifra IV.2 qua survat). En vista a la perdita da producziun resultanta menziunescha el però, che l'augment da las quantitads d'aua restanta tenor l'art. 31 al. 2 lit. c LPAuas na saja betg motivà en moda persvadenta. Il UNA sco post spezialisà chantunal per dumondas da l'ambient percenter suttastritga la correctadad da la deducziun da la quantitad d'aua restanta (posiziun dals 23 da zercladur 2022). En sia posiziun dals 13 d'october 2022 arriva il UFAM a la conclusiun che l'art. 31 al. 2 lit. c LPAuas na posia betg vegnir applitgà en quest cas singul concret, perquai che la litgiva d'aua, che viva en quest trajet, saja ina spezia da peschs periclitada cun ina prioritad moderada e perquai che la populaziun vegnia sustegnida cun mesiras da repopulaziun. Il trajet da l'aua haja in potenzial ecologic reduci. Per l'art. 31 al. 2 lit. d LPAuas sa basa il UFAM sin il scenari da dotaziun 2 tenor il

rapport davart l'aua restanta e menziunescha che las pretensiuns sajan adem-
plidas uschia. Sco resultat sustegna il UFAM il reschim d'aua restanta proponì,
vesa però l'augment stagiunal da la dotaziun da stad en il rom da la considera-
ziun dals interess tenor l'art. 33 LPAuas. En la posiziun dals 10 da november
2022 è il UNA s'exprimì anc ina giada tar questas dumondas. Il post specialisà
chantunal per dumondas da l'ambient conferma sia valitaziun davart la digni-
tad da protecziun da la Gelgia sco aua da litgivas d'aua. Sco cumplettaziun
renviescha el al fatg ch'ins haja tschernì in «proceder pragmatic», quai cun
pretender in reschim d'aua restanta che mantegna biotops rars e biocenosas
raras potenzialmain existentas e che adempleschia las pretensiuns da l'art. 31
al. 2 lit. c LPAuas. Sch'ins veglia suandar il UFAM ed excluder che cunzunt
spazis da viver da spezias da la Glista cotschna sajan pertutgads e ch'i na
dettia er nagin potenzial per lur existenza, stoppian vegnir fatgs scleriments pli
detagliads en chaussa.

Cun la posiziun dals 2 da favrer 2023 è la petenta s'exprimida davart singulas
dumondas avertas ed ha mess en dumonda il giudicament dal UNA concer-
nent l'applitgablidad da l'art. 31 al. 2 lit. c LPAuas per tscherts puncts. Sco
resultat constatescha la ewz però ch'ella sustegna la fixaziun da la quantidad
d'aua restanta en l'ovra electrica Casti Vest discutada cuminaivlamain a la
«Maisa radunda», er sche questa dotaziun da l'aua restanta saja bain stada
plitgunsch generusa ord vista actuala e sin basa da las enconuschientschas
dals indicaturs da l'ecologia da las auas.

Ord vista da la Regenza stoi l'emprim vegnir menziunà, che l'applicaziun da
l'art. 31 al. 2 lit. c LPAuas na premetta – tenor la litteratura e la giurisdicziun –
betg, che territoris protegids inventarisads sin nivel naziunal sajan pertutgads
(DTF 140 II 262), mabain ch'ella vala er per biotops rars e biocenosas raras
betg inventarisadas. Pervia da quai deducescha il UNA correctamain, ch'il
spazi da viver da la litgiva d'aua sco spezia da peschs periclitada tenor la
legislaziun da pestga stoppia vegnir considerà sco spazi da viver degn da
protecziun (art. 18 da la Lescha federala davart la protecziun da la natira e da
la patria [LPNP; CS 451], art. 14 al. 3 da l'Ordinaziun davart la protecziun da la
natira e da la patria [OPNP; CS 451.1]; art. 5 al. 1 en cumbinaziun cun

l'aggiunta 1 da l'Ordinaziun tar la Lescha federala davart la pestga [OLFP; CS 923.01]). Il post spezialisà chantunal explitgescha en quest connex, che quasi tut las auas da peschs sajan influenzadas en il chantun Grischun. Pervia da quai stoppian tals spazis da viver vegnir giuditgads en il fratemp sco «rars». Las decleraziuns formuladas en il rapport davart l'aua restanta ed exprimidas dal post spezialisà chantunal, numnadamain ch'ins stoppia quintar che spezias d'insects fermamain periclitadas vivian en il traject d'aua sin fundament da las relaziuns concretas, paran però plausiblas. Il post spezialisà chantunal menziunescha ultra da quai, ch'ins ha pudì desister d'ulteriurs scleriments en il RCE concernent spezias da la Glista cotschna, perquai che er lur basegns sajan vegnids resguardads cun fixar las quantitads d'aua restanta. Suentar che l'autorità spezialisada chantunala ha giuditgà la proposta concernent l'aua restanta tenor il RCE sco correcta sin basa da las enconuschientschas existentas e cunquai che questa proposta vegn er sustegnida dal UFAM – schebain cun in'otra motivaziun –, na datti per la Regenza nagins motivs da divergiar da quai en il cas concret qua avant maun. Il reschim d'aua restanta proponì garantgescha che las pretensiuns da l'art. 31 al. 1 lit. c e d vegnan observadas. Per constatar las relaziuns concretas fa il UNA in monitoring concernent las consequenzas da la dotaziun fixada sin questa basa (cf. cifra 4.2.7 qua sutvart).

Areguard la dotaziun dinamica simultana argumentescha il UFE en sia posiziun dals 3 da matg 2022, ch'i dastgass vegnir consegnà dapli aua restanta a partir da l'onn 2035, quai pervia da la nova concessiun da l'ovra electrica Tinizong ch'è situada plinensi. Tras quai s'augmentassan las afflussiuns dal batschigl d'accumulaziun Burvagn. Il UFE pretenda tenor il senn in'adattaziun da la regulaziun da dotaziun, per ch'i na resultian naginas deflussiuns d'aua restanta anc ina giada pli autas davent da Burvagn, cura che l'ovra electrica Tinizong vegn concessiunada da nov. Il fatg ch'il traject d'aua restanta da l'ovra electrica Casti Vest sa chatta sin il traject d'aua restanta da l'ovra electrica Tinizong è vegnì resguardà da las auturas e dals auturs dal rapport. En il rapport davart l'aua restanta vegni menziunà, ch'i dastgassan probablamain resultar – en il rom dal nov concessiunament da l'ovra electrica Tinizong – deflussiuns d'aua restanta pli autas che quellas ch'en vegnidadas eruidas il

mument da las retschertgas. Actualmain n'èsi però betg cler, co che las rela-ziuns da deflussiun vegnan ad esser suentar l'onn 2035. La realisaziun da la pretensiun dal UFE muntass, ch'ins stuess – sut supposiziuns actualmain in-tschertas – divergiar (per part) da la dotaziun da stad cun in'afflussiun dinami-ca. En quest connex stoppia vegnir renvià al fatg, che la dotaziun cun in'afflus-siun dinamica vegnia – tenor il reschim d'aua restanta proponì – limitada a max. 3 m³/s, quai che limiteschia independentamain da quai in augment pus-saivel da las deflussiuns d'aua restanta da stad a Burvagn suentar l'onn 2035. Il connex dals dus stgalims d'ovras electricas (Tinizong e Casti Vest) sto ve-gnir contemplà commensuradamain en il giudicament da l'aua restanta per l'ovra electrica Tinizong, per chattar ina soluziun equilibrada.

- 4.2.4 Il potenzial ecologic da las duas auas lateralas *Ava da Mulegn* ed *Ava da Balandegn* vegn taxà unanimamain sco pitschen. Las duas auas lateralas tschiffadas han ina pendenza da passa 30 pertschient ed èn pia fitg taissas. Lur deflussiuns natiralas èn relativamain pitschnas ed ils trajects d'aua re-stanta fin a la sbuccada en la Gelgia èn relativamain curts. I sa tracta dad auas senza peschs. Sin basa da quest giudicament vegn proponida – en la proposta concernent l'aua restanta – ina reducziun stagiunala da 40 l/s tar la tschiffada Balandegn (november fin avrigl) ed ina reducziun da 30 l/s durant l'entir onn tar la tschiffada Ava da Mulegn, quai applitgond la disposiziun ex-cepziunala da l'art. 32 lit. b LPAuas. Per la Regenza na datti nagin motiv da metter en dumonda quest proceder che vegn proponì da las autoritads spe-zialisadas. L'applicaziun da la reducziun da l'art. 32 lit. b LPAuas è admissibla en il cas qua avant maun. Cun las quantitads d'aua restanta (reducidas) pro-ponidas pon vegnir mantegnidas las funcziuns ecologicas da las duas auas.
- 4.2.5 Partind dal rapport davart l'aua restanta stoi la finala vegnir examinà tenor l'art. 33 al. 4 LPAuas, sch'in augment da la quantidad minimala d'aua restanta è ne-cessari sin basa da la consideraziun dals interess tenor l'art. 33 al. 1 LPAuas. L'art. 33 LPAuas enumerescha en moda betg definitiva ils aspects che ston vegnir resguardads (cf. latiers DTF 140 II 262, consideraziun 8.2).

Ils interess per ina retratga d'aua (al. 2) èn oravant tut ils interess publics che vegnan persequitads cun la retratga d'aua (lit. a), en spezial il provediment d'energia (lit. d), sco er ils interess economics da la regiun danunder che l'aua deriva (lit. b) ed ils interess economics da la persuna che vul retrair l'aua (lit. c). L'interess public per ina retratga d'aua sa basa en il cas qua avant maun primmain sin la producziun d'energia indigena or da funtaunas regenerablas (cf. latiers DTF 142 II 262, consideraziun 8.4.1). Il project da la petenta correspunda a l'orientaziun da la politica d'energia respectiva da la Confederaziun e dal chantun. En quest connex poi vegnir renvià a quai ch'è gia vegnì tractà (cf. cifra IV.2.1 qua survant). Ils interess economics da las vischnancas da Surses e d'Alvra sco er dal chantun Grischun (territori da provegnientscha da l'aua, art. 33 al. 2 lit. b LPAuas) pertutgan principalmain las entradas da taxas e da taglias tenor il dretg da las auas sco er prestaziuns unicas en furma da taxas da concessiun e dal stadi. La finala ston er ils interess economics da la ewz vegnir resguardads en la consideraziun (cf. art. 33 al. 2 lit. c LPAuas). Quels pon vegnir vesids en la segiranza tempriva e permanenta d'energia e da prestaziun sco er en l'utilisaziun optimala ed economica da la forza idraulica.

Ils interess cunter ina retratga d'aua vegnan numnads en l'art. 33 al. 3 LPAuas – er là en moda betg definitiva. Ils aspects da la qualitat da l'aua e da la bilantscha da l'aua sutterrana (art. 33 al. 3 lit. c e d LPAuas) n'èn betg pertutgads en il cas qua avant maun, er betg cun il focus dal svilup a lunga vista ch'è relevant qua (cf. latiers HUBER-WÄLCHLI, en: Kommentar GSchG, N 37 s. ed N 39 s. tar l'art. 33 LPAuas). En il rom da la consideraziun dals interess na vegnan els pia betg pli considerads. Il medem vala per ils interess da l'agricultura (sauaziun, art. 33 al. 3 lit. e LPAuas) che n'èn er betg pertutgads dal project. Areguard l'impurtanza per la cuntrada (art. 33 al. 3 lit. a LPAuas) vegni explitgà en moda persvadenta en ils documents da dumonda, che las auas pertutgadas survegnan – sch'ins è datiers dad ellas – in effect relevant per la cuntrada pervia da lur character da chavorgia (Gelgia) u pervia da lur taissaglia (auals lateralas), quai gia tar deflussiuns relativamain bassas. Quest effect na vegniss betg rinforzà decisivamain, sche cun deflussiuns pli grondas (rapport davart l'aua restanta, chap. 4.7, p. 91 ss., e chap. 5.5.4.1, p. 112). Las pretenziuns vegnan ademplidas cun las quantitads d'aua restanta fixadas tenor l'art.

31 e l'art. 32 LPAuas. La finala vegnan las pretensiuns dals spazis da viver pertutgads (art. 33 al. 3 lit. b LPAuas) ademplidas cun las quantitats d'aua restanta proponidas. En quest connex poi vegnir renvià a las explicaziuns qua survart. In ulteriur augment n'è betg inditgà.

Suenter avair considerà ils interess che pledan per e cunter la retratga d'aua sco er sin basa da las explicaziuns formuladas qua survart, arriva la Regenza – en ina resumaziun – a la conclusiun, ch'in augment da la quantitat d'aua restanta sin basa da l'art. 33 LPAuas n'è ni necessari ni inditgà. Cun l'aua tschiffada èsi pussaivel da producir en moda economica electricitad cun la forza idraulica indigena regenerabla, quai en in'ovra cun ina concepziun commensurada e raziunala. En quest connex chaschuna il project – resguardond las differentas cundiziuns che ston vegnir disponidas sut auters titels giuridics – intervenziuns che pon vegnir responsadas or dal punct da vista da la cuntra da e da l'ecologia. Correspudentamain vegn l'observanza da la quantitat minimala d'aua restanta tenor ils art. 31–33 LPAuas giuditgada sco ademplida cun il scenari davart l'aua restanta, proponì en ils documents da dumonda. L'ordinaziun ha pia lieu sin basa da l'art. 35 LPAuas.

- 4.2.6 Tenor la «Regulaziun transitorica per la dotaziun da l'aua restanta» (conclusa da la Regenza dals 17 da matg 2022, prot. nr. 459/2022) sto la ewz dotar a Burvagn 800 l/s durant l'entir onn, quai dapi dal fanadur 2022. Questa regulaziun transitorica da la retratga d'aua mantegna sia valaivladad fin a l'entrada en vigur da la nova concessiun dal dretg da las auas, maximalmain fin la fin da l'onn 2024.

En il cas qua avant maun poi vegnir partì dal fatg che la nova concessiun vegnia ad entrar en vigur avant la fin da l'onn 2024 (cf. art. 4 da la concessiun dal dretg da las auas). Ina prolungaziun da la regulaziun transitorica na stat formalmain pia betg en discussiun. Sin basa da las explicaziuns plausiblas da la petenta concernent l'andament da la las lavurs da construcziun e las dependenzas che ston vegnir resguardadas en quest connex (inoltraziun dals 25 da matg 2023), sa mussi però, che la realisaziun architectonica e manaschiala da la dotaziun cun in'afflussiun dinamica a Burvagn (mez onn da stad) e sia

messa en funcziun na pon betg pli vegnir terminadas fin la fin da l'onn 2024. Questas circumstanzas ston vegnir resguardadas en il senn da las pretenziuns a la coerenza ed a la coordinaziun materiala da las decisiuns e da las ordinaziuns da las autoritads. Per la permissiun da retrair aua che duai vegnir concedida cun il conclus qua avant maun, ston vegnir fixadas prescripziuns realisablas respectivas areguard il temp, per observar la nova dotaziun. Pia sto la petenta vegnir obligada d'observar il nov reschim da dotaziun a Burvagn uschè svelt sco pussaivel, suenter che la concessiun dal dretg da las auas è entrada en vigur, il pli tard però a partir dals 16 da november 2025 (ed uschia da prevair per l'emprima giada ina dotaziun cun in'afflussiun dinamica a partir dals 16 d'avrigl 2026).

Per il temp tranter l'entrada en vigur da la nova concessiun dal dretg da las auas e la realisaziun da la nova dotaziun ston vegnir ordinà, che la dotaziun sto vegnir cuntinuada en il senn da la «Regulaziun transitorica per la dotaziun da l'aua restanta». Effectivamain pertutga quai però mo la dotaziun durant ils mais da stad da l'onn 2025, cunquai che la dotaziun da basa actuala dad 800 l/s satisfa cumplainamain a la dotaziun d'enviern tenor la nova concessiun (775 l/s) (e cunquai che tut l'aua vegn ultra da quai manada tras temporarmain durant la fasa da construcziun da las parts en l'aua 2024/2025). Pia para la soluziun dad esser adequata. Ultra da quai sa mova ella en il rom da l'art. 58a al. 3 LDA. Questa disposiziun po vegnir consultada per giuditgar la soluziun qua avant maun. En cas da novs concessiunaments prevesa ella che las novas prescripziuns da l'aua restanta ston mintgamai vegnir applitgadas senza restricziuns il pli tard 5 onns suenter la scadenza da la veglia concessiun.

Areguard las tschiffadas d'aua dals dus auals laterals sto la petenta vegnir obligada – sin basa dal program da construcziun ch'ella ha inoltrà – da realisar ils indrizzs da dotaziun fin la fin da l'onn 2024 e d'observar las novas quantitads da dotaziun il pli tard a partir dal 1. da schaner 2025.

- 4.2.7 Dapi la primavera 2023 fa il UNA in monitoring en la Gelgia per eruir las relaziuns concretas e las consequenzas dals midaments dal reschim d'aua

restanta sin ils spazis da viver. Sin il traject sut la tschiffada d'aua Burvagn resulta il suandant svilup, sch'il manaschi vegn cuntinuà:

- Fin il fanadur 2022 n'existiva nagina regulaziun da l'aua restanta (reschim da dotaziun fasa 0, resultats d'examinaziun tenor il RCE).
- Dapi ils 3 da fanadur 2022 vegnan dotads transitoricamain ca. 800 l/s durant l'entir onn (reschim da dotaziun fasa 1), q.v.d. dapi lura vegn observada la quantitat minimala d'aua restanta da 775 l/s conform a la lescha (art. 31 al. 1 LPAuas).
- Cun la construcziun da la turbina da dotaziun tar la serra d'accumulaziun e tar la tschiffada d'aua Burvagn ston vegnir dotads en il futur – durant il mez onn da stad tranter ils 16 d'avrigl ed ils 15 da november – tar ina dotaziun da basa da 500 l/s, supplementarmain 30 pertschient da l'aua affluenta sco aua restanta. E durant il mez onn d'enviern sto mintgamai vegnir consegnada constantamain ina quantitat d'aua restanta da 775 l/s (reschim da dotaziun fasa 2).

En il rom d'in monitoring definì vul il UNA examinar l'effect da las dotaziuns supplementaras sin il svilup dals organissem dal bentos e dals peschs durant ina perioda fin l'onn 2029. Ils resultats ed il rapport final vegnan probablamain ad esser avant maun fin la fin da l'onn 2029. La midada dal reschim da dotaziun da la fasa 1 a la fasa 2 ha lieu ils 16 da november 2025 (cf. cifra IV.4.2.6 qua surwart). La durada minimala da 3 onns per in monitoring da fasas concernent l'ecologia da las auas vegn uschia cuntanschida er per il reschim da dotaziun fasa 1 (dotaziun cun in'afflussiun dinamica a partir dals 16 d'avrigl 2026). Quai permetta resultats expressivs. Ils custs dal monitoring vegnan surpigliads dal UNA.

L'augment da la quantitat d'aua restanta (reschim da dotaziun fasa 2) maina ad in reschim da deflussiun pli natiral durant la stad, conform a las finamiras ecologicas per auas da l'aggiunta 1 cifra 1 al. 2 da l'Ordinaziun davart la protecziun da las auas [OPAUas; CS 814.201]). Tras quai vegn il spazi da viver en l'aua engrondì durant la stad. I vegn spetgà, che las biocenosis dals organissem dal bentos demussian ina cumposiziun ed ina diversidad pli natirala

e pli tipica per il lieu (aggiunta 1 cifra 1 al. 1 OPAuas). Medemamain vegni spetgà, ch'ils peschs disponian d'in spazi da viver pli natiral e ch'els s'acquistian habitats supplementars. Durant il temp dal monitoring vegni desisti da repopular ils peschs (l'ultima repopolaziun en il traject d'aua che duai vegnir examinà, ha gi lieu l'onn 2021 cun totalmain 2000 litgivas d'aual giuvnas).

Quests effects spetgads per las biocenosas duain vegnir examinads cun registrar la diversidad dals organissem dal bentos ed il stadi da la populaziun dals peschs. Supplementarmain vegnan analisadas datas davart l'idrologia e davart la temperatura sco er aspects externs tenor il concept da moduls e da livels. Las retschertgas duain pia mussar, sch'i pon vegnir constatadas differenzas en la cumposiziun da las biocenosas dal bentos ed en il stadi da las populaziuns dals peschs en las differentas fasas da dotaziun. Sch'il svilup mussa ultra da quai in stadi ch'è tut en tut pli natiral, correspunda quai al niz spetgà tras l'augment da l'aua restanta. Sch'i na vegn constatada nagina differenza u mo ina differenza marginala, na vegn cumprovà nagin niz per l'augment da l'aua restanta realisà (cumpart dinamica durant il mez onn da stad). En quest cas vegni empermess, ch'i vegn examinà – en il rom d'ina reponderaziun sco er a maun da las enconuschientschas supplementaras e sin basa d'ina dumonda correspondentia che vegn elavurada ensemen cun las vischnancas concessiunaras e cun la ewz – sche la quantidad d'aua restanta ordinada pudess vegnir reducida (renunzia a la dotaziun da stad proporzionala a l'afflussiun) ed adattada correspondentamain tras la Regenza per la durada restanta da la concessiun. Resalvada resta en in tal cas però ina regulaziun contractuala tranter la ewz e las vischnancas ed il chantun areguard in'eventuala indemnizaziun supplementara tar la CRR approvada (cf. cifra I.6 qua survant) sco er ina cunvegna concernent la participaziun als custs dal monitoring realisà.

Il proceder cun il monitoring è armonisà cun la concessiunaria ed è vegnì preschentà a la «Maisa radunda». En quest connex stoi vegnir menziunà, ch'il monitoring previs e che l'examinaziun empermessa dal reschim d'aua restanta (sin dumonda da la concessiunaria) han lieu mo en quest cas singul pervia da la situaziun speziala da las relaziuns concretas (tschiffada sin il traject d'aua

restanta da l'ovra electrica Tinizong); qua tras na resulta nagin effect da pregiudizi per autras approvaziuns u renovaziuns da concessiuns.

4.3 Impediment d'autras influenzas nuschaivlas sin las auas

4.3.1 Utilisaziun dal spazi d'auas

En il spazi d'auas dastgan vegnir construids mo stabiliments ch'èn dependents dal lieu e che stattan en l'interess public (art. 41c al. 1 OPAuas). Il project dal nov implant da dotaziun tar la serra d'accumulaziun Burvagn ademplescha questas pretensiuns ed è admissibel en il spazi d'auas. Las adattaziuns vi da las tschiffadas existentas «Balandegn» ed «Ava da Mulegn» na chaschunan betg in disturbi supplementar decisiv per il spazi d'auas e pon vegnir realisadas en il rom da la garanzia dal possess (art. 41c al. 2 OPAuas).

4.3.2 Midadas da la deflussiun da l'aua

L'ovra electrica Casti Vest è in'ovra electrica d'accumulaziun cun in manaschi che mida la deflussiun da l'aua. L'aua vegn però restituida en l'areal d'accumulaziun dal lai d'accumulaziun Solas. Pervia da quai n'è l'ovra betg vegnida giuditgada sco obligada da sanar las midadas da la deflussiun da l'aua. En vista a la renovaziun da la concessiun na ston vegnir examinadas naginas ordinaziuns tenor l'art. 39a LPAuas.

4.3.3 Permissiun per derschentiar u svidar ina zona da retegnida

Derschentadas e svidadas d'implants d'accumulaziun dovran ina permissiun tenor l'art. 40 al. 2 LPAuas. Per derschentadas e svidadas periodicas, ch'èn necessarias per mantegnair la segirezza dal manaschi, fixescha l'autorità mo il termin e la moda da la realisaziun, cura ch'ella conceda la permissiun. Sche pussaivel stoi vegnir garantì, che la fauna e la flora da l'aua sut il stabiliment na vegnian betg donnegiadas (art. 40 al. 1 LPAuas ed art. 42 OPAuas).

La ewz ha elavurà in concept resp. in dispositiv da derschentada. En quel vegni definì che la deflussiun minimala per derschentadas sto importar almain 16 m³/s. Tar deflussiuns a partir da 20 m³/s duai vegnir derschentà. Tar deflussiuns a partir da 50 m³/s stoi vegnir derschentà. Plinavant vegnì menziunà, ch'ina derschentada per onn saja obligatorica, danor sch'ina afflussiun da

16 m³/s na vegn in summa betg cuntanschida en in onn. Plinavant vegni anc menziunà, che derschentadas supplementaras sajan pussaivlas.

Il UCP ed il UNA han examinà quest dispositiv da derschentada. Il UCP propona da restrenscher las derschentadas a la perioda tranter il 1. d'avrigl ed ils 30 da settember. Tar afflussiuns pli grondas che 50 m³/s duai ina derschentada vegnir fatga obligatoricamain, er sch'ina derschentada è gia vegnida fatga durant l'onn current. Finalmain stoppia la durada da la fasa da la derschentada posteriura vegnir fixada en cunvegientscha cun la surveglianza da pestga, che stoppia avair il dretg da dar directives en quest connex. Il UNA resguarda questas objecziuns sco chapavlas e renviescha al fatg, che las derschentadas obligatorias d'eveniments d'aua gronda ch'èn pli gronds che 50 m³/s vegnian er fixadas en il rom da la permissiun tenor l'art. 29 LPAuas resp. dal reschim d'aua restanta ch'è d'ordinar (cf. cifra IV.4.2.3 qua survart). Las autoritads spezializadas chantunalas dumondan ultra da quai, ch'ina midada dal dispositiv da derschentada duai esser pussaivel en in'enclegientscha cuminaivla dal UNA, dal UCP e da la ewz.

Tenor la Regenza èn las cundiziuns pretendidas cunvegientas. Il dispositiv da derschentada cun las adattaziuns correspondentas vegn fixà sco liant cun il conclus qua avant maun. En cas da basegn po el però vegnir adattà en cunvegientscha cun il UNA e cun il UCP, sch'i sa tracta mo d'adattaziuns subordinadas che sa movan en il rom dal dispositiv da derschentada approvà.

4.4 Consideraziun dals interess da la pestga

- ##### 4.4.1 Intervenziuns en las auas, en lur bilantscha d'aua u en lur curs sco er intervenziuns en las rivas ed en il fund da las auas dovran ina permissiun tenor il dretg da pestga conform a l'art. 8 LFP, uschenavant ch'ellas pon tangar ils interess da la pestga e n'èn betg cuvridas tras la permissiun da retrair aua tenor l'art. 29 LPAuas (cf. cifra IV.4.2.1 qua survart). En cas d'ina ovra idraulica ston vegnir giuditgadas spezialmain la construcziun e la concepziun da l'implant da tschiffada cun ina serra fixa (garanzia da la libra migraziun dals peschs) tenor la LFP (art. 8 ed art. 9 al. 1 lit. b e d LFP; cf. latiers Tribunal federal, 30 da matg 2013, 1C_371/2012, consideraziun 4.2). Resguardond

las relaziuns natiralas ed eventuals auters interess ston las autoritads ch'èn cumpetentas per conceder permissiuns tenor il dretg da pestga prescriber – en cas da stabiliments novs – mesiras per proteger las cundiziuns ed ils spazis da viver tenor l'art. 9 LFP. Er l'art. 23 LDA oblighescha las possessuras ed ils possessurs d'ina ovra da construir indrizs adattads sco er da prender tut las mesiras cunvegnentas per proteger la pestga. La finala han er las prescripziuns da la Lescha chantunala da pestga (LCP; DG 760.100) resp. da l'Ordinaziun chantunala da pestga (OCP; DG 760.150) l'intent da mantegnair la diversidad da las spezias, la populaziun ed ils spazis da viver dals peschs e da la fauna aquatica sco er da garantir in'utilisaziun persistenta dals effectivs da peschs.

- 4.4.2 En sia posiziun dals 26 d'avrigl 2022 pretenda il UCP da laschar affluir avunda aua frestga en il sector tranter il batschigl da calmar ed il scul da l'aua da dotaziun, per ch'ils peschs – che sa domicilieschan là – possian survivor e per che la migraziun autonoma en la part sut da las auas vegnia pussibilitada. Plinavant stoppia vegnir fatg in concept d'urgenza che garantescha la consegna d'aua da dotaziun, en cas che l'ovra electrica d'aua da dotaziun è defecta u vegn revedida. Ultra da quai stoppia il rastè fin davant l'entrada da l'aua en l'ovra electrica d'aua da dotaziun vegnir equipà cun in profil che schanegia ils peschs.

La Regenza resguarda las cundiziuns pretendidas dal UCP e sustegnidas dal UNA sco adequatas. Ellas pon vegnir realisadas sco optimaziun dal project e ston vegnir integradas en il conclus. Las ulteriuras pretensiuns dal UCP en connex cun in monitoring èn gia ademplidas tras las surveglianzas sin il traject d'aua restanta, ch'èn vegnidadas ordinadas sin proposta dal UNA (cf. cifra 4.2.7 qua survart).

- 4.4.3 Tar l'entrada da l'aua che vegn turbinada tar la tschiffada d'aua Burvagn è vegnì constatà in basegn da sanar la protecziun dals peschs. Sin quai èsi vegnì ordinà da midar il rastè en l'entrada da l'aua che vegn turbinada, sco er d'installar in indriz che nettegia automaticamain il rastè (cf. cifra 1.2 qua survart), e quai fin il pli tard ils 31 da december 2024 (conclus da la Regenza dals 17 da matg 2022 [prot. nr 459/2022] sco er – renviond a tal – conclus dals 31

da schaner 2023 [prot. nr. 68/2023]). Per realisar en moda adequata la sanaziun da la protecziun dals peschs ston vegnir duvradas – tenor il UFAM – sinergias cun il project da concessiun (p.ex. concernent la sbassada dal lai). Tenor il program da construcziun inoltrà (inoltraziun dals 25 da matg 2023) vegni ad esser pussaivel da terminar las lavurs da construcziun che concernan la protecziun dals peschs, fin la fin da l'onn 2024. Ina prolungaziun dal termin da realisaziun fixà na sto pia betg vegnir examinada. Igl è dentant da resguardar che la mesira per la protecziun dals peschs na po anc betg sviluppar sia efficacitad durant la fasa da construcziun, en spezial betg durant la fasa che tut l'aua vegn manada tras a Burvagn. Per motivs da clerezza sto vegnir ordinada ina precisaziun correspudenta dal termin da realisaziun en il conclus qua avant maun.

- 4.4.4 Tenor l'art. 22 LCP fixescha l'autorità ch'è cumpetenta per dar la permissiun tenor il dretg da pestga, ina indemnizaziun per la perdita da la pestga u ordinescha mesiras da cumpensaziun equivalentas, sche la productivitat d'ina aua da peschs vegn reducida tras intervenziuns tecnicas.

En sia posiziun dals 26 d'avrigl 2022 menziunescha il UCP, ch'el resguardia la basa da calculaziun per la cumpensaziun concernent la pestga, tenor la quala i stoppia vegnir fatg quint cun ina reducziun dal retgav total 6 kilograms (kg), sco chapavla. Per la durada da la concessiun resultia pia in'obligaziun d'indemnizaziun da 5040 francs. En quest connex propona il UCP che questa summa vegnia pajada en ina transcha. Quai vegn disponì correspudentamain en il conclus qua avant maun.

- 4.5 Ulteriurs aspects dal dretg da la protecziun da las auas e da la pestga
- 4.5.1 Ord vista dal dretg da la protecziun da las auas stoi la finala vegnir resguardà en connex cun las activitads da construcziun previsas per realisar il project, ch'i po resultar aua persa sin il plazzal, tranter auter cun nettegiar l'iseglia ed il material. Tenor l'art. 7 al. 1 LPAuas sto l'aua persa smerdada vegnir tractada e dastga vegnir inducida en in'aua u laschada sfundrar mo cun la permissiun da l'autorità chantunala. Ultra da quai ston vegnir ademplidas las pretensiuns da

l'art. 6 al. 1 (inducziun) u da l'art. 8 al. 2 (sfundrada) en cumbinaziun cun l'aggiunta 3.2 cifra 2 e cun l'aggiunta 3.3 cifra 23 OPAuas.

En sia posiziun dals 23 da zercladur 2022 menziunescha il UNA, che la permissiun da laschar sfundrar u d'inducir aua persa dal plazzal tractada possa vegnir garantida dal post specialisà. El pretenda cundiziuns concernent l'observanza da la recumandaziun respectiva 431 da la SIA e dal feigl d'infurmaziun dal UNA davart l'allontanament da l'aua da plazzals e l'inoltraziun da la dumonda respectiva u dal concept respectiv concernent il tractament d'aua persa dal plazzal, e quai avant ch'i vegnia cumenzà cun las lavurs da construcziun. Las cundiziuns vegnan resguardadas sco adequatas e vegnan integradas en il conclus.

4.5.2 En sia posiziun formulescha il UCP numerusas cundiziuns per la fasa da construcziun, che stoppian vegnir ordinadas en il rom da l'approvaziun dal project sin basa da l'art. 8 e da l'art. 9 LFP resp. da l'art. 24 da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori (LPT; CS 700). Questas cundiziuns pretendan en spezial in proceder uschè schanegiant sco pussaivel e reglan differentas obligaziuns d'infurmaziun e da cumprova da la petenta envers las autoritads da pestga. Ellas vegnan resguardadas sco adequatas e vegnan integradas en il conclus.

4.6 Gaud e privels da la natira

4.6.1 Tenor la dumonda da runcar ch'è vegnida exponida publicamain ensemen cun ils documents dal project, vegni duvrà areal da gaud per construir l'implant da dotaziun. I sa tracta d'ina runcada definitiva da 755 m² (tumbin da maschinas, via d'access) e d'ina runcada temporara da 525 m² (pista da construcziun, plazzal da la tschiffada). Tenor l'art. 5 da la Lescha federala davart il gaud (LG; CS 921.0) dovri ina permissiun excepziunala per runcar gaud. Per conceder permissiuns da runcar en connex cun implants idraulics è cumpetenta sulettamain la Regenza fin ad ina dimensiun da 5000 m² (cf. art. 6 al. 1 lit. b LG; art. 55 al. 4 ed art. 58 LDAG; cf. er art. 4 frasa 2 da la Lescha chantunala davart il gaud [LCG; DG 920.100]).

Ina permissiun excepziunala po vegnir concedida, sche las petentas pon cumprovar ch'i sajan avant maun motivs relevants per la runcada, ils quals predomineschan l'interess da mantegnair il guaud (art. 5 al. 2 ingress LG). Ultra da quai dastga la permissiun vegnir concedida mo, sche l'ovra, per la quala i duai vegnir runcà, dependa dal lieu previs (art. 5 al. 2 lit. a LG), sche las premissas da la planisaziun dal territori èn ademplidas materialmain (lit. b) e sche la runcada na chaschuna nagina periclitaziun considerabla da l'ambient (lit. c). La finala stoi er vegnir tegnì quint da la protecziun da la natira e da la patria (art. 5 al. 4 LG). Las premissas per runcar na vegnan betg messas en dumonda en connex cun la dumonda da la ewz. Il UGP ed il UFAM proponan da conceder la permissiun da runcar sut cundiziuns. Per garantir la cumpensaziun per la runcada vegn pretendì in deposit forestal da 12 800 francs (10 francs per m²).

Il UGP menziunescha ultra da quai, ch'il lieu è actualmain surcreschì per gronda part cun pigns che n'èn betg tipics per il lieu. Suenter l'inoltraziun da sia posiziun dals 2 da mars 2022 ha il UGP pudì classifitgar las societads da guaud pertutgadas. Tenor la brev dals 23 da zercladur 2023 sa tracti da tips da lieu 55 e 54. Quels n'èn betg suttamess ad in'obligaziun da cumpensaziun tenor la LPNP.

- 4.6.2 L'areal dal nov implant da dotaziun sa chatta per part en in areal da registraziun per privels da la natira. Il lieu da construcziun en dumonda n'è però betg pertutgà da zonas da privel. En connex cun il reschim da derschentada renviescha il UGP al fatg, ch'ina culminaziun d'aua gronda possia vegnir rinforzada, sche l'aua accumulada en il Lai da Burvagn vegnia sbassada durant terminis disfavuraivels. Sin basa da las chartas da privel existentas per process d'aua sa chattia l'emprim potenzial da donns dal flum giu tar la centrala da la ewz a Casti, che possia potenzialmain vegnir inundada a partir d'ina aua gronda che resulta mintga 100 onns. I vegn recumandà d'integrar ina infurmasziun correspudenta en il concept da derschentada. Ultra da quai renviescha il UGP en general al fatg, ch'in lieu d'erosiun sa chattia ca. 800 m sut la serra d'accumulaziun Burvagn, a la riva dretga. Quel saja ina periclitaziun per il deposit da laina sper la via dal Güglia ed a lunga vista per il silo da sal da l'Uffizi da construcziun bassa cha sa chatta là. Il UGP renda attent ch'in rinforzament

potenzial da questa erosion tras las derschentadas na saja betg vegnì examinà. Però na vesa el naginas mesiras correspudentas.

4.7 Protecziun da la cuntrada, da la natira e da la patria

4.7.1 Midadas architectonicas che han consequenzas per il maletg da la cuntrada n'èn betg previsas. Las consequenzas da la retratga d'aua per la cuntrada èn gia vegnidas tractadas cun fixar las quantitads d'aua restanta. La consideraziun dals interess fatga tenor l'art. 33 LPAuas è er impurtanta per il giudicament ord vista da l'art. 22 LDA (DTF 140 II 262 cun ulteriuras infurmaziuns). Ulteriuras cundiziuns u ordinaziuns n'èn betg necessarias.

4.7.2 Areguard las consequenzas per spazis da viver è mo l'implant da dotaziun a Burvagn relevant ord vista da l'architectura. Sco ch'il UNA conferma, n'èn però pertutgads nagins spazis da viver degns da vegnir protegids e n'èn necessarias naginas mesiras da protecziun spezialas. Tras la cuntinuaziun da l'implant na vegnan ils disturbis da spazis da viver protegids tenor la LPNP dentant betg eliminads (traject d'aua restanta, lai d'accumulaziun). Tut en tut resultan prestaziuns cumpensatoricas en la dimensiun da 600 000 francs. Quellas èn gia vegnidas indemnizadas cun la mesira da renaturalisaziun en la Landwasser, ch'è gia vegnida realisada l'onn 2020 (nova concepziun dal sector da sbuccada en l'Alvra) sin donn e cust dal fond Naturemade Star. Perquai che las decisiuns e la realisaziun da las mesiras da cumpensaziun han già lieu anc avant la revisiun da la LDA (art. 58a al. 5), ha la ewz renunzià d'applitgar l'art. 58a al. 5 LDA e da giuditgar da nov las mesiras da cumpensaziun (cf. p. 7 dal RCE dals 30 da zercladur 2021). En il rom da la Maisa radunda ha la ewz garantì da restituir las prestaziuns preliminaras al fond sin donn e cust dal project.

4.8 Protecziun da l'ambient, ulteriurs secturs da l'ambient

La protecziun cunter las consequenzas da contaminaziuns da l'aria, da canera, da vibraziuns e da radiaziuns è reglada en ils art. 11 ss. LPAmb (cf. er ils art. 12 ss. da la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart la protecziun da l'ambient [Lescha chantunala davart la protecziun da l'ambient, LCPAmb; DG 820.100]).

4.8.1 En quai che concerna il tractament da ruments ston vegnir resguardadas en spezial las prescripziuns dals art. 30 ss. LPAmb, l'Ordinaziun davart la prevenziun e l'allontanament da rument (Ordinaziun da ruments, OPAR; CS 814.600) e plinavant ils art. 30 ss. LCPAmb ed ils art. 15a ss. da l'Ordinaziun chantunala davart la protecziun da l'ambient (OCPAmb; DG 820.110). Tenor l'art. 16 OPAR sto la patruna u il patrun da construcziun – en cas da lavurs da construcziun – infurmar l'autorità ch'è cumpetenta per la permissiun da construcziun, en il rom da la dumonda da permissiun da construcziun, davart il gener, la qualitad e la quantitad dals ruments che resultan sco er davart la dismessa prevista, sch'i saja (a) da quintar cun passa 200 m³ rument da construcziun u (b) da quintar ch'il rument da construcziun cuntegna substanzas nuschaivlas per l'ambient u per la sanadad, sco bifenils policlorads (PCB), hidrocarbons aromatics policiclics (IAP), plum u asbest.

Il UNA constatescha cun raschun, ch'i resultian – tenor il rapport tecnic tar l'implant da dotaziun da la serra d'accumulaziun Burvagn – dapli che 200 m³ ruments da construcziun per realisar il project, ma ch'in concept d'allontanament na saja betg avant maun tranter ils documents da dumonda. Correspundentmain pretenda el che la petenta stoppia vegnir obligada da preschentar in tal concept, avant ch'i vegnia cumenzà cun las lavurs da construcziun. Il UFAM sustegna questa pretensiun.

4.8.2 Las emissiuns chaschunadas da las lavurs da construcziun e dals transports da construcziun vegnan giuditgadas a norma da l'art. 6 da l'Ordinaziun davart la protecziun cunter canera (OPC; CS 814.41) e da la Directiva davart la canera sin plazzals. Ils stgalims da mesiras inditgads en il RCE vegnan confermads dal UFAM e dal UNA. I vegn però crititgà ch'i manchia in plan da mesiras concret. Las mesiras minimalas ch'èn da prevair – infurmaziun da las vischinas e dals vischins, observanza da temps da paus, utilisaziun da maschinas e d'iseglia che correspundan al stadi da la tecnica renconuschì – vegnan integradas sco cundiziuns en il conclus qua avant maun. Sche necessari sto la patruna da construcziun prender ulteriuras mesiras. Tar ils ulteriurs plazzals ston mesiras preventivas usitadas (princip da la prevenziun tenor l'art. 11 al. 2 LPAmb e tenor il chap. 1.4 da la Directiva davart la canera

sin plazzals) vegnir realisadas per reducir las emissiuns da canera en il senn d'ina buna pratica sin il plazzal.

- 4.8.3 Areguard la canera dal manaschi stoi l'emprim vegnir menziunà, ch'i sa tracta – tenor il dretg da canera – en il cas qua avant maun d'in implant nov en il senn da l'art. 7 al. 7 LPAmb e da l'art. 2 al. 1 OPC. La canera vegn eruida e giuditgada tenor l'aggiunta 6 da la OPC. Preventivamain ston las emissiuns da canera da l'entir implant vegnir limitadas tenor l'art. 11 e l'art. 25 LPAmb. Las valurs da planisaziun tenor l'art. 7 sco er tenor l'art. 9 fin l'art. 12 OPC ston da princip vegnir observadas.

En apprezzaziun da las mesiras previsas en il RCE arrivan il UFAM ed il UNA a la conclusiun, che las valurs da planisaziun e las prescripziuns concernent la canera dal manaschi vegnian observadas. Il UFAM menziunescha en spezial, che naginas autras mesiras preventivas na sajan percurschiblas, che pudesan limitar ulteriuramain las emissiuns da canera en vista a las pussaivladads tecnicass e manaschialas sco er economicamain supportablas.

5. Permissiun excepziunala e permissiun da construcziun tenor il dretg da la planisaziun dal territori

En sia posiziun dals 15 da favrer 2022 menziunescha il UST sco emprim, ch'il project adempleschia las finamiras e las prescripziuns dal plan directiv, en spezial perquai ch'i sa tractia d'ina renovaziun da la concessiun d'ina ovra electrica existenta ed unicamain da la construcziun d'in implant da dotaziun resp. d'ina ovra electrica d'aua da dotaziun che stettia en connex cun quella. Ultra da quai sajan ils trajects d'aua currenta da la Gelgia e da l'Alvra sco er il lai d'accumulaziun Burvagn inscrits en il Plan directiv chantunal sco objects per l'utilisaziun da la forza idraulica. Tenor la planisaziun d'utilisaziun da las vischnancas da Surses e d'Alvra sa chattan tschertas parts dal project ordaifer la zona da construcziun (zona da l'ulteriur territori communal [auas], guaud).

Tenor l'art. 87 al. 1 da la Lescha davart la planisaziun dal territori per il chantun Grischun (LPTGR; DG 801.100) na dovran edifizis e stabiliments ordaifer la zona da construcziun betg mo ina permissiun da construcziun, mabain er

ina permissiun chantunala per edifizis e stabiliments ordaifer la zona da construcziun (permissiun EOZ). Tenor l'art. 24 LPT pon talas permissiuns vegnir concedidas, sche l'intent dals edifizis e dals stabiliments pretenda in lieu ordaifer las zonas da construcziun e sche nagins interess predominants na s'opponan al project. En sia posiziun dals 15 da favrer 2022 constatescha il UST che la dependenza dal lieu saja evidentamain dada en il cas qua avant maun. S'enter ch'igl è cler, che er nagins interess predominants na vegnan fatgs valair cunter il project, po la Regenza conceder la permissiun da construcziun e la permissiun excepziunala cun il conclus qua avant maun sin basa da l'art. 55 LDAG.

6. Construcziuns idraulicas (permissiun concernent las construcziuns idraulicas)

Per construir u per midar edifizis e stabiliments che fan diever dal spazi d'auas, dovri ina permissiun concernent las construcziuns idraulicas tenor l'art. 22 al. 1 da la Lescha davart la correcziun dals curs d'aua en il chantun Grischun (Lescha davart la correcziun dals curs d'aua, LCCA; DG 807.700). Quella vegn concedida, sch'il diever dal spazi d'auas è necessari en il lieu previs, sche la protecziun cunter aua gronda resta garantida e sch'i na dat nagins interess publics predominants. Cunter la concessiun da la permissiun concernent las construcziuns idraulicas n'èn vegnids fatgs valair nagins motivs ed arguments. Pia vegn la permissiun concedida cun il conclus qua avant maun sin basa da l'art. 55 al. 4 resp. da l'art. 58 LDAG.

7. Protecziun cunter incendis, pumpiers ed assicuranza d'edifizis

La GVG ha examinà ils documents dal project ed è d'accord cun la dumonda d'approvaziun dal project. Detagls:

7.1 Protecziun cunter incendis e pumpiers

Per la construcziun, per il manaschi e per il mantegniment d'edifizis, da stabiliments e d'indrizz ston vegnir resguardadas las prescripziuns per la protecziun cunter incendis tenor ils art. 5 ss. da la Lescha davart la protecziun preventiva cunter incendis ed ils fatgs da pumpiers en il chantun Grischun (Lescha davart

la protecziun cunter incendis; DG 840.100). Construcziuns novas, construcziuns annexas, restauraziuns ed engrondiments sco er midadas d'utilisaziun d'edifizis u da parts d'edifizis dovran ina permissiun (art. 7 ss. da la Lescha davart la protecziun cunter incendis).

En sia posiziun dals 11 da mars 2022 menziunescha la GVG, partiziun Protecziun cunter incendis e partiziun Pumpiers, ch'il project na saja betg relevant ord vista da la protecziun cunter incendis e dals pumpiers, uschia ch'i na dovria naginas cundiziuns.

7.2 Assicuranza d'edifizis

La GVG, partiziun Assicuranza, menziunescha, ch'il tumbin da maschinas planisà per l'implant da dotaziun Burvagn sa chattia ordaifer ina zona da privel u d'in territori da privel mellen, uschia che l'Assicuranza na pretendia nagina procedura da controlla tras in inschigner e naginas cundiziuns. La finala menziunescha la GVG, partiziun Assicuranza, che la tschiffada e l'entrada da l'aua da l'implant da dotaziun (2'764'364 | 1'165'787) sco er las tschiffadas lateralas da l'Ava da Mulegn e da l'Ava da Balandegn n'èn betg edifizis en il senn da l'art. 13 da la Lescha davart l'assicuranza d'edifizis en cumbinaziun cun l'art. 5 da l'Ordinaziun tar la Lescha davart l'assicuranza d'edifizis e na pon pia betg vegnir assicuradas tar l'Assicuranza d'edifizis dal Grischun.

8. Segirezza al plaz da lavur e protecziun da la sanadad

8.1 Conduct d'auta tensiun

En sia posiziun dals 14 da favrer 2022 renviescha la Swissgrid SA al fatg, ch'il project da la ewz pertutgia parcelas en la vischinanza dal conduct d'auta tensiun TR1353-WJOOS, Segl–Tinizong, pitga nr. 38-37. Da vart da la Swissgrid SA sco proprietaria dal conduct n'èn vegnidas fatgas naginas objecziuns cunter il project da construcziun. Però stoppian vegnir resguardadas differentas prescripziuns da segirezza, e lur observanza stoppia vegnir controllada.

Las cundiziuns che vegnan pretendidas da la Swissgrid SA ston vegnir integradas en il conclus.

8.2 Inspecturat da lavur

Il UCIML ha examinà ed approvà ils plans consegnads, quai sin basa da l'art. 7 da la Lescha federala davart la lavur en l'industria, en il mastergn ed en il commerzi (Lescha da lavur, LL; CS 822.11) e da l'art. 5 da la Lescha introductiva tar la Lescha da lavur e tar la prevenziun d'accidents tenor la Lescha davart l'assicuranza d'accidents (DG 530.100). Las cundiziuns ch'il UCIML ha formulà en sia approvaziun dals plans nr. G-1298 dals 14 da favrer 2022 concernent la protecziun da la sanadad fisica e psichica da las lavurantas e dals lavurants e concernent la prevenziun d'accidents e da malsognas da lavur (cf. art. 6 LL, art. 2 da l'Ordinaziun 3 tar la Lescha da lavur [OLL 3; CS 822.113] ed art. 82 da la Lescha federala davart l'assicuranza d'accidents [LAA; CS 832.20]) sco er ulteriuras pretensiuns ston vegnir integradas en il dispositiv dal conclus qua avant maun.

9. Consideraziun dals interess generalis

Tenor l'art. 39 LDA resguarda l'autorità – en la decisiun d'approvaziun da la concessiun – il bainstar public, l'utilisaziun economica da l'aua ed ils interess ch'existan vi da tala. Per approvar ina concessiun pretenda l'art. 55 LDAG, ch'i vegnian examinadas las premissas legalas e ch'i vegnian considerads tut ils interess publics tangads.

Tras la cuntinuaziun dal manaschi da l'ovra electrica Casti Vest en sia concepziun cumprovada resultan consequenzas ecologicas che pon vegnir responsadas, sch'i vegnan resguardads ils parameters impurtants da la Lescha davart la protecziun da las auas ch'èn d'ordinar qua sutvart. Il project correspunda a las finamiras da la Confederaziun e dal chantun or da l'optica da la produziun d'electricità cun forza idraulica. Dal rest poi vegnir renvià a las consideraziuns precedentas. Per resumar menziuneschan talas, ch'i na dat – areguard ils interess che resultan da l'utilisaziun e che pledan a favur da l'approvaziun da la concessiun inoltrada – nagins interess opposts ch'èn da valitar sco pli impurtants. La concessiun po perquai vegnir approvada sut las cundiziuns che vegnan definidas en il dispositiv.

10. Custs da procedura, taxas

10.1 Taxa dal stadi

Tenor l'art. 31 LDAG è il chantun autorisà d'incassar – per l'approvaziun d'ina concessiun – ina taxa dal stadi en l'atezza da 30 fin 80 pertschient dal tschains d'aua debità mintg'onn, en cas che la forza idraulica concedida vegn utilisada cumplainamain. La taxa dal stadi sto vegnir fixada tranter auter tenor il princip d'equivalenza. Quai vul dir: La taxa dal stadi sto star en ina proporziun cun il niz che resulta a la petenta tras la decisiun.

Tenor l'art. 7 da la concessiun dal dretg da las auas dals 5 resp. 28 da november 2021 (Alvra resp. Surses) han las vischnancas fixà cun la ewz sco concessiunaria ina taxa da concessiun unica da 198 250 francs. En vista a la durada da la concessiun fin l'onn 2050 sco er cumpareglià cun projects sumegliants sto vegnir incassada ina taxa dal stadi da la medema autezza, pia da 198 250 francs.

10.2 Taxas administrativas

Tenor l'art. 32 LDAG è il chantun autorisà d'adossar a la petenta ils custs che resultan tras il tractament d'ina dumonda. Per tractar la dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project qua avant maun sto pia vegnir incassada ina taxa administrativa commensurada. Resguardond la lavur administrativa per tractar la dumonda qua avant maun sco er resguardond las taxas d'examinaziun da dumondas cumparegliablas, è commensurada ina taxa da 12 000 francs. Vitiers vegnan ils custs da 5715 francs dal post spezialisà chantunal per dumondas da l'ambient.

V. Conclus

Suenter avair examinà la dumonda d'approvaziun da la concessiun e dal project concernent il «Nov concessiunament da l'ovra electrica Casti Vest» dals 22 da december 2021, suenter avair prendì invista dals documents decisivs, sa basond sin l'art. 11, l'art. 55, l'art. 57 e l'art. 58 al. 2 da la Lescha davart il dretg da las auas dal chantun Grischun (LDAG; DG 810.100) sco er sin las disposiziuns da la legislaziun speziala respectiva, sin fundament da las consideraziuns qua survart sco er sin proposta dal Departament d'infrastructura, energia e mobilitad

concluda la Regenza:

1. Approvaziun da la concessiun e dal project

- 1.1 La concessiun dal dretg da las auas, che las vischnancas da Surses e d'Alvra han dà ils 5 da november 2021 resp. ils 28 da november 2021 a l'Ovra electrica da la citad da Turitg, vegn approvada. Las permissiuns ch'èn necessarias per adattar e per manar (vinavant) l'ovra electrica Casti Vest vegnan concedidas sut las cundiziuns e las pretensiuns numnadas qua sutvart sco er cun ulteriuras disposiziuns accessoricas.
- 1.2 Ils suandants documents valan sco part integrala da l'approvaziun qua avant maun:
 - concessiun dal dretg da las auas nr. 1030063 dals 22 da december 2021
 - rapport tecnic «Reconcessiunament da l'ovra electrica Casti Vest» dals 30 da zercladur 2021
 - plan nr. 83 0045, situaziun 1:5000 dals 30 da zercladur 2021
 - plan nr. 83 0046, profil da lunghezza 1:5000/1000 dals 30 da zercladur 2021
 - plan nr. 83 0047, situaziun 1:200 dals 30 da zercladur 2021
 - plan nr. 83 0048, tagls longitudinals e transversals 1:100/50 dals 30 da zercladur 2021
 - plan nr. 83 0049, plan orizontal e tagls 1:20 dals 30 da zercladur 2021
 - plan nr. 83 0050, plan orizontal e tagls 1:20 dals 30 da zercladur 2021

- plan nr. 83 0051, plan orizontal e tagls 1:200/50 dals 30 da zercladur 2021
- plan nr. 83 0052, chasa da maschinas, plan orizontal, plaun sutterran 1:100 dals 30 da zercladur 2021
- plan nr. 83 0053, chasa da maschinas, tagl longitudinal 1:100 dals 30 da zercladur 2021
- plan nr. 83 0054, chasa da maschinas, tagl transversal 1:100 dals 30 da zercladur 2021
- rapport tecnic «Project da construcziun da l'implant da dotaziun» dals 30 da zercladur 2021
- plan nr. 7068.2-501, plan da survista 1:500 dals 30 da zercladur 2021
- plan nr. 7068.2-511, plan orizontal 1:100 dals 30 da zercladur 2021
- plan nr. 7068.2-512, tagls 1:100 dals 30 da zercladur 2021
- concept da derschentada per la serra d'accumulaziun Burvagn dals 31 da matg 2021
- dumonda da runcar nr. 7068.2-533 dals 18 d'avrigl 2023
- plan da runcada nr. 7068.2-531, survista 1:25 000 dals 30 da zercladur 2021
- plan da runcada nr. 7068.2-532, plan orizontal 1:200 dals 30 da zercladur 2021

2. Constataziuns e cundiziuns tenor il dretg da las auas

2.1 La concessiun dal dretg da las auas, che las vischnancas da Surses e d'Alvra han dà ils 28 da november 2021 resp. ils 5 da november 2021, vegn approvada cun las suandantas midadas (scrittass grass):

Art. 3 Aua restanta

Las quantitads d'aua restanta en la Gelgia consistan d'ina basa stagionala (enviern/stad) e da 30 pertschient da l'afflussiun totala:

Dals 16 da november fin ils 15 d'avrigl (enviern):	Dotaziun da basa da 775 l/s*
Dals 16 d'avrigl fin ils 15 da november (stad):	Dotaziun da basa da 500 l/s plus ina dotaziun dinamica da 30 pertschient da l'afflussiun fin maximalmain 3 m ³ /s. Restituziun da deflussiuns d'aua gronda en furma da derschentadas annualas.

*La dotaziun da stad duai vegnir reducida a la dotaziun d'enviern mintgamai ils 16 da november en pass da 300 l/s mintga 4 uras.

La dotaziun maximala è limitada a 3 m³/s. Sche las afflussiuns permettàn quai, vegn il batschigl Burvagn derschentà almain ina giada per onn.

En cas da deflussiuns d'aua gronda da > 50 m³/s sto il batschigl Burvagn vegnir derschentà obligatoricamain.

En cas da lavurs da revisiun vi da la maschina da dotaziun vegn la Gelgia dotada exclusivamain cun la basa da 775 l/s.

Las quantitats d'aua restanta en l'Ava da Balandegn vegnan garantidas cun basas stagiunalas (enviern/stad):

Dal 1. da november fin ils 30 d'avrigl (enviern):	Dotaziun da basa da 40 l/s
Dal 1. da matg fin ils 31 d'october (stad):	Dotaziun da basa da 80 l/s

La quantitat d'aua restanta en l'Ava da Mulegn consista d'ina basa ch'è durant l'entir onn la medema:

Durant l'entir onn:	Dotaziun da basa da 30 l/s
---------------------	----------------------------

- 2.2 La concessiunaria sto annunziar a l'Uffizi d'energia e da traffic, per mauns dal Departament d'infrastructura, energia e mobilitad, il cumenzament e la finiziun da las lavurs da construcziun sco er la data ch'il stabiliment vegn mess en funcziun. Questas annunzias ston vegnir fatgas en scrit.
- 2.3 L'ovra electrica sto vegnir collaudada entaifer in onn suenter la finiziun da las lavurs da construcziun. Il pli tard 6 mais suenter la finiziun da las lavurs da construcziun sto la concessiunaria avair generà ils documents ed ils plans da l'ovra realisada ch'èn necessariis per la collaudaziun. Ils documents ed ils plans ston vegnir inoltrads a l'Uffizi d'energia e da traffic per mauns dal Departament d'infrastructura, energia e mobilitad, quai l'emprim sin via electronica e – suenter la collaudaziun – en tschintg exemplars sin palpìri.
- 2.4 I vegn constatà ch'il chantun Grischun desista en quest cas dal dretg da participaziun en il senn da l'art. 22 LDAG (cf. latiers il conclus da la Regenza dals 5 d'avrigl 2022, prot. nr. 286/2022).

3. Approvaziun dals plans e cundiziuns tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun

Sin basa dal resultat da l'examinaziun da la segirezza tecnica tenor l'art. 6 al. 5 da la Lescha federala davart ils implants d'accumulaziun (Lescha davart ils implants d'accumulaziun, LIA; CS 721.101), che l'Uffizi federal d'energia, secziun Surveglianza da las serras da vallada, ha fatg ils 26 d'avust 2022 e ch'è ina part integrala dal conclus qua avant maun, vegnan ils plans approvads tenor la legislaziun dals implants d'accumulaziun sut las suandantas cundiziuns e pretensiuns:

3.1 Program da construcziun

- Il cumenzament e la fin da las lavurs da construcziun sto la petenta annunziar en scrit a l'Uffizi federal d'energia entaifer in'emna.

3.2 Limitaziun dal nivel d'accumulaziun durant las lavurs vi dal cuntschet dretg

- Il nivel da l'aua da manaschi maximal da 1113 m s.m. na dastga betg vegnir surpassà durant las lavurs vi dal corp dal cuntschet. Il cumenzament e la fin da questa perioda limitada ston vegnir annunziads immediatamain en scrit a l'Uffizi federal d'energia.
- In nivel da l'aua da manaschi sur 1113 m s.m. po vegnir dà liber da l'autorità da surveglianza durant las lavurs, quai suenter ina dumonda preliminar da la petenta. En quest cas sto la dumonda cuntegnair en spezial in concept per ulteriurs lieus da mesiraziun.

3.3 Controllas e mesiraziuns durant e suenter la fasa da construcziun

a) Mesiraziuns durant la construcziun

- Il program vertent normal da controlla e da mesiraziun per survegliar la segirezza da l'implant d'accumulaziun consista da dus lieus per mesirar l'aua da sfundrada vi da mintga vart sut l'aua. Questas mesiraziuns vegnan fatgas mintga mais. Durant la construcziun sto la frequenza da questas mesiraziuns vegnir auzada a mintga duas emnas.

- L'ulteriur program normal da controlla e da mesiraziun per survegliar l'implant d'accumulaziun sto en mintga cas vegnir cuntinuà durant las lavurs.
- Sch'il nivel da l'aua per la fasa da construcziun da las parts en l'aua resta constantamain sut la cota da 1109,50 m s.m., poi vegnir desistì da mesirar l'aua da sfundrada.

b) Reglament e mesiraziuns suenter la construcziun

- Suenter l'execuziun da las lavurs sto la petenta inoltrar a l'Uffizi federal d'energia in reglament da surveglianza actualisà per l'approvaziun. Las mesiraziuns durant la construcziun tenor la lit. a ston vegnir cuntinuidas almain fin ch'il reglament è approvà.

3.4 Documents suenter la finiziun da las lavurs da construcziun

- Il pli tard 3 mais suenter la finiziun da las lavurs da construcziun ston vegnir inoltrads a l'Uffizi federal d'energia ils plans da l'ovra realisada sco er in rapport da la finiziun da las lavurs da construcziun.

3.5 Midadas dal project

- Sch'eventualas midadas dal project èn relevantas per la segirezza tecnica, ston quellas vegnir communitgadas a l'autorità da surveglianza e vegnir approvadas da tala (art. 6 LIA en cumbinaziun cun l'art. 8 da l'Ordinaziun federala davart ils implants d'accumulaziun [OIA; CS 721.101.1]).

4. Permissiuns e cundiziuns tenor il dretg da l'ambient

4.1 Mesiras per proteger l'ambient, prescripziun da schanetg

Las mesiras cuntegnidas en il project per garantir che l'ambient vegnia schanegià uschè bain sco pussaivel, sco er las mesiras da protecziun, da restabiliment e da cumpensaziun ston vegnir realisadas. Ellas ston vegnir cumpletadas cun las mesiras menziunadas en las cifras qua sutvart.

4.2 Permissiuns e cundiziuns tenor il dretg da la protecziun da las auas sco er tenor il dretg da pestga

4.2.1 La permissiun tenor il dretg da la protecziun da las auas conform als art. 29 ss. da la Lescha federala davart la protecziun da las auas (Lescha davart la protecziun da las auas, LPAuas; CS 814.20) vegn concedida. I ston vegnir observadas las quantitads minimalas d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun fixadas qua sutvart.

a) Tschiffada d'aua Burvagn

– Tar la tschiffada d'aua Burvagn ston vegnir observadas las suandantas quantitads minimalas d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun:

Dals 16 da november fin ils 15 d'avrigl:	Dotaziun da basa da 775 l/s
Dals 16 d'avrigl fin ils 15 da november:	Dotaziun da basa da 500 l/s plus 30 pertschient da l'afflussiun fin maximalmain 3 m ³ /s. Restituziun da deflussiuns d'aua gronda en furma da derschentadas annualas (cf. cifra 4.2.5 dal dispositiv qua sutvart). En cas da deflussiuns d'aua gronda da > 50 m ³ /s sto il batschigl Burvagn vegnir derschentà obligatoricamain.

– Las quantitads d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun ordinadas per la tschiffada d'aua Burvagn ston vegnir observadas uschè svelt sco pussaivel, il pli tard però a partir dals 16 da november 2025.

– Per l'ovra electrica Casti Vest sto – a partir da l'entrada en vigur da la nova concessiun dal dretg da las auas – il reschim da dotaziun tenor las prescripziuns dal conclus da la Regenza dals 17 da matg 2022, prot. nr. 459/2022, vegnir cuntinuà conform al senn, fin a la realisaziun da las

quantitads d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun ordinadas qua surwart, en spezial:

- I ston vegnir consegnads durant l'entir onn 800 l/s aua da dotaziun. La dotaziun sto vegnir fatga sur ils dissablunaders, cun resalva da la perioda ch'è previsa – tenor il program da construcziun – per manar tras tut l'aua durant la fasa da construcziun. Il grad da turbament tras la consegna da l'aua da dotaziun dal dissablunader na dastga betg sa differenziar marcantamain da quel da l'afflussiun en il lai d'accumulaziun Burvagn. Sin dumonda ston las cumprovas correspudentas vegnir preschentadas a l'Uffizi da chatscha e pestga e/u a l'Uffizi per la natira e l'ambient.
- La quantitad d'aua da dotaziun sto la ewz documentar cun ina calibrasiun e cun ina surveglianza durant il temp transitoric e preschentar a l'Uffizi da chatscha e pestga e/u a l'Uffizi per la natira e l'ambient en cas da basegn.

b) Tschiffadas d'aua Balandegn e Mulegn

- Tar la tschiffada d'aua **Balandegn** ston vegnir observadas las suandantas quantitads minimalas d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun:

Dal 1. da november fin ils 30 d'avrigl:	Dotaziun da basa da 40 l/s
Dal 1. da matg fin ils 31 d'october:	Dotaziun da basa da 80 l/s

- Tar la tschiffada d'aua **Mulegn** sto vegnir observada la suandanta quantitad minimala d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun:

Durant l'entir onn:	Dotaziun da basa da 30 l/s
---------------------	----------------------------

- Las quantitads d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun ordinadas per las tschiffadas d'aua Balandegn e Mulegn ston vegnir observadas uschè svelto sco pussaivel, il pli tard però a partir dal 1. da schaner 2025.

4.2.2 Durant la perioda fin l'onn 2029 examinescha l'Uffizi per la natira e l'ambient il svilup dals organissemms dal bentos e da l'effectiv da peschs en il trajet d'aua

restanta sut la tschiffada Burvagn, quai en il rom d'in monitoring. Sch'il monitoring avess da mussar, ch'i na po vegnir constatada nagina differenza u mo ina differenza marginala dal svilup envers il stadi actual, poi vegnir dumandà – sin basa da las enconuschientschas supplementaras e cun ina dumonda correspondententa – che la quantidad d'aua restanta resp. d'aua da dotaziun ordinada tar la tschiffada d'aua Burvagn vegnia reducida (renunzia a la dotaziun da stad proporziunala a l'afflussiun) per la durada restanta da la concessiun (procedura formala concernent ina reponderaziun resp. in'adattaziun da l'approvaziun da la concessiun).

En quest cas sto la ewz inoltrar, ensemen cun las vischnancas concessiunaras, a la Regenza ina dumonda formala e sa cunvegnir ordavant cun il chantun e cun las vischnancas concessiunaras davart in'eventuala adattaziun da l'indemnisaziun per la renunzia al return dals implants. Ultra da quai sto ella sa cunvegnir cun l'Uffizi per la natira e l'ambient davart ina participaziun als custs dal monitoring realisà.

4.2.3 La permissiun tenor la legislaziun da pestga conform a l'art. 8 da la Lescha federala davart la pestga (LFP; CS 923.0) per las intervenziuns tecnicas en las auas pertutgadas che resultan tras la (midada da) construcziun e tras il manaschi da l'ovra electrica vegn concedida sut las suandantas cundiziuns e pretensiuns:

a) Cundiziuns sin basa da l'art. 9 LFP:

- Igl è da laschar affluir avunda aua frestga en il sector tranter il batschigl da calmar ed il scul da l'aua da dotaziun, per ch'ils peschs – che sa domicilieschan là – possian survivor u per che la migraziun autonoma en la part sut da las auas vegnia pussibilitada.
- Concernent la garanzia da las quantitats d'aua da dotaziun, en cas che l'ovra electrica d'aua da dotaziun è defecta u vegn revedida, sto vegnir elavurà in concept d'urgenza correspondent. Quel sto vegnir testà immediatamain suenter che l'indiriz da dotaziun è vegnì mess en funcziun, ed ils resultats ston vegnir communitgads a las autoritads.

- Il rastè fin avant l'entrada da l'aua en l'ovra electrica d'aua da dotaziun sto vegnir equipà cun in profil che schanegia ils peschs.

b) Cundiziuns durant e sunter la fasa da construcziun

- Durant ils temps da schanetg da la litgiva d'aua, ch'èn fixads en la lescha e che duran dals 16 da settember fin ils 30 d'avrigl èn intervenziuns tecnicas scumandadas da princip en ils secturs da las auas respectivs, quai per proteger la fasa da fregar ed il svilup dals embrions. Sche l'intervenziun prevista na fiss betg pussaivla ordaifer il temp da schanetg pervia da las cundiziuns idrologicas, ston vegnir fixadas eventualas ulteriuras mesiras da protecziun en cunvegientscha cun la surveglianza da pestga.
- Per las lavurs vi da las parts en las auas èsi excepziunalmain permess da svidar cumpletmain il lai d'accumulaziun Burvagn tranter ils 30 da settember 2024 ed ils 28 da mars 2025.
- Il survegliader chantunal da pestga cumpetent sto vegnir orientà almain 10 dis da lavur ordavant davart il termin da l'intervenziun (Curdin Meiler, 081 257 87 61). Sias ordinaziuns concernent la pestga ston vegnir observadas strictamain.
- Eventualas sbassadas u schizunt svidadas dal lai d'accumulaziun, che vegnan fatgas en il rom da la realisaziun da las lavurs da construcziun, ston vegnir annunziadas ad ura al survegliader da pestga.
- Il survegliader da pestga chantunal cumpetent decida, sch'i ston vegnir pestgads ordavant tut ils peschs ord ils trajects d'aua periclitads u sch'i dovra ulteriuras mesiras da pestga (p.ex. retegnida d'aua).
- Tut las intervenziuns en l'aua da surfatscha ston vegnir fatgas cun agid da la metoda da construcziun a sitg (retegnida d'aua). Turblaments da las auas ston vegnir limitads ad in minimum absolut.
- La moda e maniera da las lavurs da betun en il sector da las auas ston vegnir fixadas ordavant cun il survegliader da pestga chantunal cumpetent.
- Cun exequir las lavurs da construcziun ston vegnir guardà che naginas substanzas nuschaivlas, sco ieli, benzin, aua da betun e.u.v., n'arrivan en

las auas. Per l'aua persa dal plazzal vala da princip la recumandaziun SIA nr. 431 «Allontanament da l'aua da plazzals».

- Las maschinas ston vegnir tancadas, nettegiadas e reparadas ordaifer las auas sin ina piazza adattada. Ordaifer las uras da lavur ston tut las maschinas da construcziun vegnir deponidas ordaifer il letg dal flum sin ina piazza cun cuvrada dira.
- Igl è scumandà d'entrar en las auas cun maschinas grevas. Per las lavurs en las auas ston sche pussaivel adina vegnir duvrads chavateras movibels.
- Tut ils eveniments che pudessan far donn a la qualitat da las auas (auas da surfatscha ed aua sutterrana) ston vegnir annunziads immediatamain a la vischnanca sco er al servetsch da pichet da l'Uffizi per la natira e l'ambient (sur la Centrala d'acziuns, tel. 117/118).
- La titulara da la permissiun sto orientar l'interpresa da construcziun e las personas occupadas sin il plazzal davart il cuntegn da la permissiun e davart las cundiziuns da tala.
- A las tschiffadas d'aua Balandegn e Mulegn sto vegnir realisà durant maximalmain 5 onns in monitoring da l'ecologia da las auas areguard il spustament dal bentos en enclegientscha cun il UCP. Sch'il spustament dal bentos è insufficient, ston vegnir examinadas e realisadas mesiras architectonicas per meglierar la situaziun.

c) Cumpensaziun concernent la pestga (art. 22 da la Lescha chantunala da pestga [LCP; DG 760.100])

- I sto vegnir pajada ina cumpensaziun concernent la pestga da 5040 francs. L'import sto vegnir consegnà a l'Uffizi da chatscha e pestga fin a la collaudaziun.

4.2.4 Las mesiras a favur da la protecziun dals peschs tar la tschiffada d'aua Burvagn ston vegnir realisadas uschè svelto sco pussaivel, il pli tard però fin ils 31 da december 2024, e l'efficacitad da las mesiras sto vegnir garantida il pli tard a partir dal 1. d'avrigl 2025. Dal rest – e sch'i na vegn betg ordinà insatge

auter cun il conclus qua avant maun – restan decisivas talas e qualas las disposiziuns tenor ils conclus da la Regenza dals 22 da zercladur 2021 (prot. nr. 568/2021) e dals 31 da schaner 2023 (prot. nr. 68/2023) concernent las permissiuns, las prescripziuns e las cundiziuns per la realisaziun da las mesiras a favur da la protecziun dals peschs.

4.2.5 La permissiun tenor l'art. 40 al. 2 LPAuas per derschentiar la tschiffada d'aua Burvagn vegn concedida sut las suandantas cundiziuns:

- Il proceder per derschentiar u per svidar l'implant d'accumulaziun sa drizza tenor il dispositiv da derschentada da la ewz dals 31 da matg 2021 (ewz, Reconcessiunament da l'ovra electrica Casti Vest, RCE 1. e 2. stgalim, expertisa areguard l'ecologia da las auas e rapport davart l'aua restanta tenor l'art. 33 LPAuas, concept da derschentada per la serra d'accumulaziun Burvagn [aggiunta 5], dispositiv da derschentada [aggiunta dal concept da derschentada]).
- Il dispositiv da derschentada sto vegnir cumpletà, uschia che:
 - svidadas e derschentadas dal lai d'accumulaziun Burvagn dastgan vegnir fatgas mo tranter il 1. d'avrigl ed ils 30 da settember, cun excepziun da situaziuns d'aua gronda cun deflussiuns $> 50 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - ina derschentada sto vegnir fatga obligatoricamain en cas d'ina situaziun d'aua gronda cun deflussiuns $> 50 \text{ m}^3/\text{s}$, er sch'ina derschentada è gia vegnida fatga durant l'onn current; e
 - la durada da la fasa da la derschentada posteriura sto adina vegnir fixada en cunvegnientscha cun la surveglianza da pestga, che sto avair il dretg da dar directives respectivas.
- Avant che las lavurs da construcziun èn terminadas, sto il dispositiv da derschentada cumpletà vegnir inoltrà a l'Uffizi da chatscha e pestga ed a l'Uffizi per la natira e l'ambient per laschar prender enconuschienscha.
- En cas da basegn po il dispositiv da derschentada vegnir adattà en cunvegnientscha cun l'Uffizi da chatscha e pestga, cun l'Uffizi per la natira e l'ambient e cun la ewz, sch'i sa tracta mo d'adattaziuns subordinadas che sa chattan en il rom dal dispositiv da derschentada approvà.

4.2.6 La permissiun da laschar sfundrar u d'inducir aua persa dal plazzal pretrac-tada tenor l'art. 7 al. 1 LPAuas po vegnir empermissa. En quest connex ston vegnir resguardadas las suandantas cundiziuns:

- L'aua dal plazzal sto vegnir allontanada tenor la recumandaziun da la SIA 431 e tenor il fegl d'infurmaziun da l'Uffizi per la natira e l'ambient dal zer-cladur 2004 davart l'allontanament da l'aua da plazzals.
- Sch'igl avess da resultar aua persa sin il plazzal, sto l'interpresa incum-bensada inoltrar a l'Uffizi per la natira e l'ambient – per l'examinaziun – la dumonda per tractar e per deviar aua persa da plazzals (BF077) cun ils documents che vegnan pretendids en questa dumonda u in concept cum-paregliabel, e quai avant il cumenzament da las lavurs da construcziun. Quest concept sto inditgar almain ils stabiliments che produceschan aua persa, las quantitats d'aua persa spetgadas, ils stabiliments per il tracta-ment preliminar incl. lur dimensiuns, sco er las sfundradas u las induc-ziuns planisadas.

4.3 Permissiun da runcar

La permissiun da runcar tenor l'art. 5 da la Lescha federala davart il gaud (Lescha dal gaud, LG; CS 921.0) vegn concedida sut las suandantas preten-siuns e cundiziuns:

- La ewz sto garantir che las lavurs da runcada e da construcziun vegnian exequidas cun schanegiar l'areal da gaud cunfinant. Las parts dal gaud cunfinantas e lur zona da ragisch na dastgan vegnir donnegiadas en na-gina moda e maniera. En spezial èsi scumandà da construir baraccas da construcziun sco er da deponer stgavament, vehichels e material da tut gener en il gaud.
- La ewz sto garantir che las lavurs da restabiliment e da las prestaziuns cumpensatoricas vegnian exequidas entaifer 2 onns suenter che las lavurs principalas èn terminadas.
- Per las emplantaziuns cumpensatoricas sto la ewz garantir ina populaziun da gaud indigena che ademplescha las funcziuns dal gaud. Durant la fasa da construcziun e da creschientscha (serrada da las curunas) sto ella impedir la derasaziun d'ina vegetaziun da concorrenza, sco la mura, e da

plantas exoticas invasivas, sco il saldagen (pertga d'aur), la siringia da stad, la darsvenna giganta e.u.v. Quai sto succeder cun controllas regularas resp. cun mesiras correspondentas. 5 onns suenter la finiziun da las lavurs da las emplantaziuns cumpensatoricas sto la ewz suttametter las surfatschas ad ina controlla dal success tras il Servetsch forestal chantunal. Il Servetsch forestal chantunal sto eruir, sche e quant ditg ch'igl è necessari da cuntinuar cun il cumbat cunter la vegetaziun da concorrenza e cunter las plantas exoticas invasivas. La ewz infurmescha l'autoridad directiva chantunala sco er l'Uffizi da gaud e privels da la natira davart il mument da la controlla dal success e davart il resultat da tala sco er davart eventualas pretendiuns dal Servetsch forestal chantunal. En cas da discordia sto l'autoridad directiva chantunala decider suenter avair tadlà las partidas sco er l'Uffizi federal d'ambient (UFAM).

- Per realisar la runcada e la cumpensaziun per la runcada sto la ewz involver il Servetsch forestal chantunal. Il gaud dastga vegnir runcà mo sin basa d'ina designaziun da la surfatscha tras l'Uffizi forestal, e mo bostgs marcads dastgan vegnir tagliads.
- Suenter la terminaziun da las lavurs da runcada e da construcziun (incl. cumpensaziun per la runcada) sto la ewz envidar il Servetsch forestal chantunal ad ina collaudaziun.
- Per garantir la prestaziun cumpensatorica (cumpensaziun per la runcada) che vegn pretendida da la lescha, sto la ewz pajar entaifer 30 dis, suenter che la permissiun da runcar è entrada en vigur, 12 800 francs (10 francs per m²) sco deposit forestal lià a l'intent sin in conto bloccà ch'è vegnì en-drizzà mo per quest intent sin il num da la garanta tar la Banca Chantunala Grischuna, Cuir, cun la remartga «Deposit forestal Casti Vest».
- La permissiun da runcar vala fin ils 31 da december 2025. Quest termin po vegnir prolungà sin basa d'ina dumonda motivada.

4.4 Canera

Per reducir las emissiuns da canera da la construcziun ston vegnir realisadas mesiras tenor il princip da la prevenziun tenor l'art. 11 al. 2 da la Lescha

federala davart la protecziun da l'ambient (LPAmb; CS 814.01) e tenor il chap. 1.4 da la Directiva davart la canera sin plazzals, en spezial:

- infurmaziun da las vischinas e dals vischins (temp da construcziun, lavurs da construcziun, mesiras)
- observanza dals temps da paus (mezdi, notg, dumengias e firads)
- diever da maschinas e d'iseglia che correspundan al stadi renconuschì da la tecnica (Ordinaziun davart la canera da maschinas, OMasch; CS 814.412.2)
- Ulteriuras mesiras che vegnan ordinadas tras l'accompagnament ecologic da construcziun (AEC) restan resalvadas.

4.5 Ruments

Sin basa da l'art. 16 al. 1 da l'Ordinaziun davart la prevenziun e l'allontanament da rument (Ordinaziun da ruments, OPAR; CS 814.600) vegnan ordinadas las suandantas cundiziuns:

- La petenta sto inoltrar a l'autorità da permissiun la decleranza da dismessa per ruments da construcziun (www.anu.gr.ch/bauabfaelle), e quai avant il cumenzament da las lavurs da construcziun .
- En il concept da dismessa ston las pussaivladads da reutilisar ils ruments che resultan, vegnir priorisadas envers in deposit dals ruments.

4.6 Mesiras da protecziun, da restabiliment e da cumpensaziun

Las mesiras cuntegnidas en il project per garantir che l'ambient vegnia schanegià uschè bain sco pussaivel, sco er las mesiras da protecziun, da restabiliment e da cumpensaziun tenor il rapport davart l'ambient vegnan approvadas e ston vegnir realisadas cumplainamain.

5. Permissiun tenor il dretg da la planisaziun dal territori

Per ils edifizis projectads vegnan concedidas la permissiun da construcziun sco er la permissiun excepziunala tenor la legislaziun davart la planisaziun dal territori per edifizis e stabiliments ordaifer la zona da construcziun tenor l'art. 22 e l'art. 24 da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori (Lescha davart la planisaziun dal territori, LPT; CS 700), quai cun resguardar las

differentas prescripziuns e cundiziuns da las cifras dal dispositiv qua survart e qua sutvart.

6. Permissiun concernent las construcziuns idraulicas

La permissiun concernent las construcziuns idraulicas tenor l'art. 22 da la Lescha davart la correcziun dals curs d'aua en il chantun Grischun (Lescha davart la correcziun dals curs d'aua, LCCA; DG 807.700) vegn concedida.

7. Cundiziuns concernent la segirezza al plaz da lavur e la protecziun da la sanadad

7.1 Ils plans vegnan approvads tenor l'art. 7 da la Lescha federala davart la lavur en l'industria, en il mastergn ed en il commerzi (Lescha da lavur, LL; CS 822.11) sco er tenor l'art. 5 da la Lescha introductiva tar la Lescha da lavur e tar la prevenziun d'accidents tenor la Lescha davart l'assicuranza d'accidents (DG 530.100) sut las suandantas cundiziuns:

A) Chaussas generalas:

- L'eliminaziun da mancanzas constatadas posteriuramain vi da l'ovra u vi da las installaziuns dal manaschi resta resalvada.
- Cura ch'il project è terminà, sto quai vegnir annunzià a l'Inspecturat da lavur.
- Permissiuns e prescripziuns da las vischnancas pertutgadas, d'auters uffizis e da la Suva restan resalvadas.

B1) Protecziun da la sanadad e segirezza al plaz da lavur

(plazzal en general):

1. Chaussas generalas

- Tenor l'art. 6 LL e tenor l'art. 2 da l'Ordinaziun 3 tar la Lescha da lavur (OLL 3; CS 822.113) sco er tenor l'art. 82 da la Lescha federala davart l'assicuranza d'accidents (LAA; CS 832.20) è la patruna u il patrùn obligà da prender tut las mesiras ch'èn necessarias tenor l'experiencescha, ch'èn applitgabras tenor il stadi da la tecnica e ch'èn adattadas a las relaziuns dal manaschi, per proteger la sanadad fisica e psichica da las lavurantas e dals lavurants sco er per impedir accidents da lavur e malsognas da lavur.

- La patruna u il patrun ha da concepì en spezial ils indrizs da manaschi e l'andament da la lavur uschia, che periclitaziuns da la sanadad e strapatschs da las lavurantas e dals lavurants vegnan sche pussaivel evitads. Concernent las mesiras per proteger la sanadad e per impedir accidents da lavur e malsognas da lavur sto la patruna u il patrun tschertgar la collavuraziun cun las lavurantas e cun ils lavurants.
2. Concept da segirezza, da sanadad e da salvament / protecziun cunter incendis
 - Ordavant sto vegnir elavurà in concept da segirezza, da sanadad e da salvament per tut il project (art. 4 da l'Ordinaziun davart la segirezza e la protecziun da la sanadad dals lavurants en las lavurs da construcziun [Ordinaziun davart las lavurs da construcziun, OLConstr; CS 832.311.141]). Il concept sto vegnir controllà regularmain.
 - Per las plazzas da lavur, per las localitads, per ils edifizis e per l'areal da manaschi ston vegnir prendidas las mesiras da protecziun cunter incendis. La fuga segira resp. il salvament segir sto esser garantì da tut temp.
 3. Plazzas d'installaziun / plazzals, vias da traffic dadora
 - L'accessibladad per il salvament sto esser garantida da tut temp.
 - La transibladad segira, la charrabladad segira e vias da traffic segiras ston esser garantidas.
 4. Locals da segiurn e tualettas
 - Per las pausas èn da prevair locals da segiurn protegids che disponan d'in equipament adequat (p.ex. en containers). Là ston esser pussaivel da biver e da mangiar en bunas relaziuns igienicas (maisas cun pussaivladads da seser, indriz per lavar ils mauns).
 5. Lavurs vi da las auas
 - Las indicaziuns da l'art. 24 da l'Ordinaziun davart la segirezza e la protecziun da la sanadad dals lavurants en las lavurs da construcziun (Ordinaziun davart las lavurs da construcziun, OLConstr; CS 832.311.141) ston vegnir resguardadas.

6. Asbest / PCB

- Avant las lavurs da transfurmaziun ston vegnir controllà, sch'i èn avant maun substanzas spezialmain nuschaivlas per la sanadad, sco asbest u PCB, che pon vegnir emessas durant las lavurs. Sch'igl exista in suspect che talas substanzas pudessan cumparair, ston vegnir eruids detagliadamain ils privels e vegnir validadas las ristgas respectivas. Sin basa da quai ston vegnir planisadas las mesiras necessarias. Areguard l'asbest ston vegnir resguardadas las disposiziuns da la directiva 6503, 88254, 88024 u 44043 da la Cumissiun federala da coordinaziun per la segirezza a la piazza da lavur (CFSL).
- Sch'ina substanza spezialmain nuschaivla per la sanadad vegn chattada nunspetgamain en il decurs da lavurs, ston las lavurs pertutgadas vegnir interruttas, fin ch'ins ha prendì las mesiras necessarias.

B2) Protecziun da la sanadad e segirezza al plaz da lavur (manaschi):

7. Illuminaziun, illuminaziun da segirezza

- Tut las localitads, piazzas da lavur e vias da traffic entaifer ed ordaifer ils edifizis ston esser illuminadas suffizientamain conform a lur utilisaziun.

8. Piazzas da lavur / persunas che lavuran sulettas

- Areguard las mesiras per la protecziun da persunas che lavuran sulettas vegni renvià a las glistas da controlla da la Suva 67023 e 44094.

9. Mantegniment / controlla

- Per lavurs da mantegniment u per controllas da pitschna dimensiun sin implants elevads ston las lavurantas ed ils lavurants pudair sa segirar cunter crudadas. En quest connex vegni renvià al feagl d'infurmaziun da la Suva «Sicherheit durch Anseilen» (44002) ed a la brochura da la Suva «Acht lebenswichtige Regeln für das Arbeiten mit Anseilschutz» (84044).
- La brochura da la Suva «Acht lebenswichtige Regeln für die Instandhaltung von Maschinen und Anlagen» (84040) sto vegnir resguardada.

7.2 Las prescripziuns da segirezza en connex cun il conduct d'auta tensiun da la Swissgrid SA ston vegnir observadas:

- Sch'i vegnan exequidas lavurs da construcziun en la vischinanza dal conduct, ston ins esser fitg precaut, per che la segirezza da las persunas e dal provediment possia vegnir garantida da tut temp.
- La direcziun dal plazzal al lieu è obligada da procurar che la directiva correspundenta da la Suva «Achtung, Stromschlag!» (66138.D) vegnia observada da tut temp.
- In'attenziun speziala sto vegnir dada cun installar il plazzal e cun far diever da maschinas. Maschinas e persunas na dastgan s'avischinar en nagin cas a las parts che stattan sut tensiun.
- Il pli tard duas emnas avant il cumenzament da las lavurs sto vegnir contactà il grid maintenance manager da la Swissgrid SA (Hans-Christian Widmer, +41 79 354 77 26, hans-christian.widmer@swissgrid.ch).

8. Taxa dal stadi e custs da procedura

Ils custs per tractar questa dumonda, che consistan:

– da la taxa dal stadi per la concessiun dal dretg da las auas	fr.	198 250
– da la taxa administrativa (UEnTr)	fr.	12 000
– da la taxa administrativa (UNA)	fr.	5 715
– da las taxas d'emissiun e da comunicaziun	fr.	1 489
total	fr.	217 454

van a quint da l'Ovra electrica da la citad da Turitg.

La taxa dal stadi per la concessiun dal dretg da las auas, las taxas administrativas sco er la taxa d'emissiun e da comunicaziun ston vegnir pajadas entaifer 30 dis sunter la consegna da quest conclus cun il cedel da pajament agiuntà a l'Administraziun da finanzas dal Grischun, Cuira, sin il conto da posta 70-187-9, e quai sco suonda:

- conto 421001 6110.10 (taxa administrativa UEnTr), 12 000 francs
- conto 424001 4260.2006 (taxa administrativa UNA), 5 715 francs
- conto 421001 1200.100201 (taxas per acts uffizials), 1 489 francs

La taxa dal stadi per l'approvaziun da la concessiun dal dretg da las auas sto vegnir pajada entaifer 30 dis sunter che quest conclus ha survegnì vigur legala, cun il cedel da pajament agiuntà a l'Administraziun da finanzas dal Grischun, Cuira, sin il conto da posta 70-187-9, e quai sco suonda:

- conto 412011 6110.10 (concessiun dal dretg da las auas), 198 250 francs

9. Exposiziun publica

Quest conclus sto vegnir exponì publicamain cun ils documents respectivs durant 30 dis tar l'Uffizi d'energia e da traffic. L'exposiziun sto vegnir publitgada en il Fegl uffizial chantunal (art. 59 en cumbinaziun cun l'art. 56 al. 1 ed al. 2 LDAG).

10. Indicaziun dals meds legals

Cunter quest conclus poi vegnir fatg recurs entaifer 30 dis dapi la communicaziun dal conclus tar la Dretgira administrativa dal chantun Grischun, Obere Plessurstrasse 1, 7001 Cuira, e quai a norma da l'art. 49 al. 1 lit. d da la Lescha davart la giurisdicziun administrativa (LGA; DG 370.100) en cumbinaziun cun l'art. 59 al. 1 e l'art. 56 al. 3 LDAG. Il recurs sto cuntegnair la pretensiun giuridica, ils fatgs ed ina motivaziun. Ed al recurs ston vegnir agiuntads il conclus contestà ed eventuals meds da cumprova.

11. Communicaziun

11.1 Cun agiuntar ils documents ch'èn munids cun la remartga d'approvaziun da la Regenza (dispositiv cifra 1.2) a:

- Ovra electrica da la citad da Turitg, Tramstrasse 35, chascha postala, 8050 Turitg (posta A Plus)
- Vischnanca da Surses, Veia Cantunala 57, 7453 Tinizong (posta A Plus)
- Vischnanca d'Alvra, Veia Baseligia 6, 7430 Casti (posta A Plus)
- Archiv dal stadi
- Uffizi d'energia e da traffic (per mauns dal cataster da las ovas idraulicas)

11.2 Senza agiuntas a:

- Represchentant giuridic da las vischnancas concessiunaras,
lic. iur. Peder Cathomen, advocat, Veia Vedem 3, 7458 Mon (posta A Plus)
- Uffizi federal d'ambient UFAM, partiziun Aua, 3003 Berna (posta A Plus)
- Uffizi federal d'energia, secziun Forza idraulica, 3003 Berna (posta A Plus)
- Uffizi federal d'energia, secziun Surveglianza da las serras da vallada,
3003 Berna (posta A Plus)
- Swissgrid SA, c/o Bouygues E&S EnerTrans SA, Oltnerstrasse 61,
5013 Niedergösgen (posta A Plus)
- Assicuranza d'edifizis dal Grischun
- Departament d'economia publica e fatgs socials
- Uffizi per industria, mastergn e lavur
- Uffizi per il svilup dal territori
- Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient
- Uffizi per la natira e l'ambient
- Departament da finanzas e vischnancas
- Uffizi da vischnancas
- Controlla da finanzas
- Uffizi da construcziun bassa
- Uffizi da gaud e privels da la natira
- Uffizi da chatscha e pestga
- Departament d'infrastructura, energia e mobilitad

En num da la Regenza

Il president:

Peter Peyer

Il chancelier:

Daniel Spadin